Băieţi de caracter care au devenit oameni de onoare
Archer Wallace
Colecţia Cărţilor Rare

Editura Little Lamb
Băieţi de caracter care au devenit oameni de onoare
Copyright © Constantine C. Coca, 2001
Toate drepturile rezervate
Primul tipar în limba română – Ianuarie 2005
Publicată de editura Little Lamb, Suceava
Autor: Archer Wallace
Traducerea: Adina Gafencu
Editarea: Constantine C. Coca
Coperta: Liviu Bursuc
Nicio parte a acestei publicaţii nu poate fi reprodusă, sau transmisă electronic, mecanic, prin fotocopiere, înregistrare audio sau în orice alt fel fără permisiunea în scris a proprietarului de copyright.

Băieţi de caracter care au devenit oameni de onoare face parte din
Colecţia Cărţilor Rare a editurii
Little Lamb

Citind aceste istorioare, atât cei mici cât şi cei mari vor găsi modele de inspiraţie în băieţii care au trecut biruitori prin felurite nenorociri şi circumstanţe vitrege ale vieţii, dar care au devenit oameni de onoare.

Pentru mai multe informaţii despre aceste cărţi clasice, luaţi legătura cu noi la numărul
0744544579, prin e-mail la littlelambromania@yahoo.com sau scrieţi-ne pe adresa
Editura Little Lamb
C.P. 42, O.P. 6
Suceava, cod 720340
jud. SUCEAVA

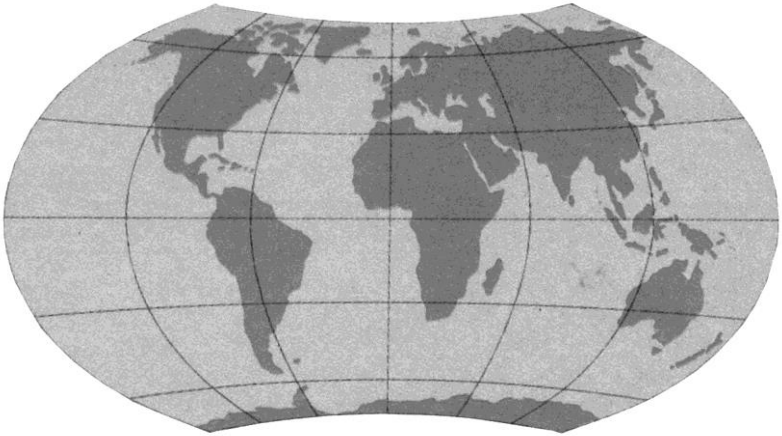

Capitolul I

Băiatul orb care a ajuns poet, predicator şi scriitor

„… nicio altă făptură… nu vor fi în stare să ne despartă de dragostea lui Dumnezeu…” (*Romani 8*: *39*)

GEORGE Matheson s-a născut pe 27 martie 1842 în Glasgow, Scoţia. Pe când avea doar optsprezece luni, mama lui a primit trista veste că băieţelul ei are probleme cu vederea din cauza unei inflamaţii în spatele ochilor. Părinţii au consultat mai mulţi specialişti, dar nu au primit prea multe speranţe.

Băiatul îşi pierdu vederea treptat. Câţiva ani de zile a putut vedea destul de bine. Mai târziu, în timpul şcolii, putea citi şi scrie doar cu litere de tipar şi cu ajutorul unor ochelari cu dioptrii mari. I s-a permis să stea în banca de la fereastră pentru a avea parte de toată lumina necesară. În ciuda dificultăţilor pe care le-a înfruntat în toţi acei ani, George Matheson a fost printre cei mai buni din clasă. A reuşit să înveţe franceza, germana, latina şi greaca şi la unele materii îi întrecea pe colegii săi.

Mereu a trăit cu speranţa că vederea lui se va îmbunătăţi cu timpul. Familia lui obişnuia să-şi petreacă majoritatea vacanţelor de vară într-o staţiune de odihnă de pe malul unui râu şi lui George îi plăcea foarte mult să se uite la vapoarele care alunecau pe cursul apei. Aici, băiatul a petrecut multe ore testându-şi vederea. Stătea pe chei şi urmărea vapoarele din depărtare. Încerca să desluşească câte coşuri

are fiecare vapor şi, pe măsură ce se apropiau, să citească numele lor. Uneori i se părea că vede mai bine, dar, în cele din urmă, trebui să accepte crudul adevăr – starea lui se înrăutăţea.

În cea mai mare parte a vieţii lui, George a depins de alţi oameni. Cineva îi citea lecţiile când era la colegiu şi, mulţumită unei memorii foarte bune, le învăţa temeinic. Era optimist de felul lui. Probabil că majoritatea oamenilor s-ar simţi descurajaţi dacă li s-ar întâmpla să orbească de tineri, dar nu şi George Matheson. El s-a ridicat deasupra acestei mari nenorociri şi a dovedit că este un erou.

La doar unsprezece ani, a fost admis la Academia din Glasgow. A stat alături de alţi elevi, a studiat aceleaşi materii şi a dat aceleaşi examene ca toţi ceilalţi. Nu i s-a acordat niciun privilegiu când a venit vorba de examenele scrise şi totuşi, în toţi cei patru ani petrecuţi la Academie, s-a remarcat prin rezultatele foarte bune. În primul an, a câştigat premiul pentru cunoştinţe deosebite în istorie şi religie. În al doilea an, a primit premii la latină, istorie, geografie şi compunere. În al treilea şi al patrulea an, a câştigat aproape toate premiile speciale şi a terminat Academia cu o medie foarte mare.

În 1857, când avea doar cincisprezece ani, s-a înscris la Universitatea din Glasgow. În timpul şederii lui aici, vederea i s-a înrăutăţit treptat, până când, la vârsta de optsprezece ani, George era complet orb. Luând în considerare acest handicap, este de netăgăduit faptul că performanţele lui George Matheson sunt un exemplu de perseverenţă şi de cutezanţă. A avut rezultate bune la toate materiile pe care le-a studiat, dar s-a remarcat mai ales la concursurile de dezbateri şi de oratorie. Şi-a primit titlul de la Academia Britanică în 1861, cu „distincţii onorabile în filosofie” şi titlul de la Academia Militară un an mai târziu. În 1862 s-a înscris la cursurile de la Sala Divinităţii, pentru că îşi dorea să facă parte din cler. Timp de patru ani s-a dedicat întru totul pregătirii pentru această chemare şi în 1866, după nouă ani petrecuţi la Universitatea din Glasgow, a primit licenţa pentru a predica.

În ianuarie 1867, George Matheson a devenit pastor asistent la parohia Sfântul Bernard din Glasgow. Predica zilnic în faţa unei mulţumi mari şi îşi pregătea slujbele cu foarte mare grijă. Atunci când era la pupitru, oamenii uitau cu totul de handicapul lui. Întreg serviciul divin se baza pe memoria lui, care era atât de extraordinară, încât George nu ducea niciodată lipsă de predici, imnuri şi prelegeri. După

un an la Sfântul Bernard, a fost numit predicator la Biserica Innellan, unde a rămas mai mulţi ani, predicând şi sfătuind o mulţime de oameni. Innellan, cu împrejurimile ei minunate şi cu aerul curat, devenise o renumită staţiune de odihnă şi la aceste atracţii s-a adăugat şi faima pastorului George Matheson. Oamenii veneau de departe pentru a-l auzi şi nimeni nu pleca dezamăgit.

Închipuiţi-vi-l pe acel om nevăzător, stând la amvonul său, sfătuind şi alinând oameni care nu aveau probleme cu vederea şi care păreau a fi mai norocoşi decât el. Totuşi, toate cuvintele lui erau pline de optimism şi de recunoştinţă adresate lui Dumnezeu. Nimeni nu l-a auzit vreodată să se plângă de necazul lui şi, atunci când se ruga sau când rostea psalmii cu vocea lui puternică şi clară, se cunoştea că îşi punea toată inima în ceea ce făcea. A ajuns să fie cunoscut drept „Matheson de la Innellan” şi mulţi oameni veneau la el în fiecare vară pentru a-i auzi predicile.

În 1886, George a fost chemat la biserica Sfântul Bernard din Edinburgh. În luna mai a aceluiaşi an, şi-a început lucrul ca pastor al acestei biserici şi a rămas acolo timp de treisprezece ani. Erau foarte mulţi enoriaşi, aproape o mie cinci sute, pe lângă alte sute de oameni care veneau doar să asiste.

Matheson a luat hotărârea că va face mai mult decât să predice pur şi simplu, şi anume, îi va vizita pe enoriaşi în casele lor. Sora lui era foarte ataşată de el şi l-a însoţit peste tot. Înainte să se împlinească şase luni de când era la Edinburgh, George a fost deja la şase sute de familii, pe lângă vizitele făcute bolnavilor, bătrânilor, infirmilor şi muribunzilor. În plus, reuşea să pregătească aceleaşi slujbe deosebite şi să lucreze cu toate asociaţiile bisericii lui. Vizitele făcute enoriaşilor erau de neuitat. Era atât de inimos şi binevoitor, încât fiecare om pe care îl întâlnea îşi dădea seama că aceasta nu era o vizită oficială, ci a unui simplu prieten. Matheson nu a renunţat niciodată la vizitele lui. Numărul enoriaşilor a crescut la aproape o mie opt sute şi totuşi, el a încercat să păstreze legătura cu toţi. Deşi era nevăzător, el a reuşit să facă aceasta poate mult mai bine decât un văzător.

Asemenea lui Henry Fawcett, directorul general al poştelor în Anglia, care era şi el orb, George Matheson avea o memorie extraordinară. Fără îndoială, pierderea vederii a fost compensată de îmbunătăţirea memoriei. Se întâmpla deseori ca după slujbe, sala să fie plină de oameni care erau nerăbdători să vorbească cu el. Unii dintre

ei îl întâlniseră mai demult şi rămâneau uimiţi atunci când pastorul nevăzător îi recunoştea imediat după voce. Câteodată, unii vizitatori care veneau de departe şi pe care nu-i văzuse de mai mulţi ani, spuneau: „Poate nu vă amintiţi de mine”. Pastorul însă le răspundea sigur pe sine: „Ba da, te ţin minte, eşti…”. Nu greşea niciodată, iar vizitatorul era foarte surprins.

Pe lângă prelegeri şi vizite, George Matheson a fost autorul multor cărţi minunate. În 1882, a publicat o carte de meditaţie, cu titlul „Idealurile mele”. Succesul cărţii a fost instantaneu şi ediţia s-a vândut foarte repede, fiind nevoie de altele. Au urmat şi alte volume, printre care: „Clipe în vârful muntelui”, „Glasul sufletului”, „Căutând în tăcere”, „Momente de înviorare”, „Pagini pentru orele liniştite” şi „Odihnă pe malul râului”. Cărţile lui au ajutat mii de oameni. Au sosit scrisori din toate colţurile lumii, în care oamenii povesteau cum au fost binecuvântate vieţile lor citind cărţile autorului orb. Ceea ce era valabil pentru prelegerile lui, era valabil şi pentru scrierile lui. Cititorii simţeau imediat spiritul optimist, puternic şi recunoscător al scriitorului. Mulţi oameni, cărora li se părea că viaţa lor nu mai are sens şi-au recăpătat curajul şi credinţa în Dumnezeu citind cărţile lui George Matheson.

În anul 1882, el a scris faimosul imn, cunoscut acum în întreaga lume, „O, Dragoste care nu mă părăseşti”. Ar fi probabil imposibil de spus cât de mult a însemnat acest imn pentru mii de oameni. Cântecul se găseşte acum în majoritatea cărţilor de imnuri şi a devenit unul dintre cele mai fredonate refrenuri. George Matheson a spus următoarele, referitor la cum a scris această capodoperă: „Imnul a fost compus în casa parohială de la Innellan, în seara zilei de 6 iunie 1882. Eram singur în casă. În acea zi se căsătorise sora mea şi restul familiei rămăsese peste noapte în Glasgow. Se întâmplase ceva, ceva ce doar eu ştiu, ceva care mi-a cauzat o mare suferinţă psihică. Imnul este rezultatul acelei suferinţe. Niciodată în viaţa mea n-am compus atât de repede şi de uşor. Era de parcă cineva, o voce interioară, îmi şoptea cuvintele la ureche. Sunt sigur că am scris cântecul în cinci minute şi că nu l-am corectat sau retuşat deloc”.

George Matheson a trăit până la şaizeci şi patru de ani şi nu a lăsat să treacă nici măcar o oră din viaţa sa fără să facă ceva folositor. Dacă am descrie o zi din viaţa acestui minunat om, oricine şi-ar da seama cât de mult a lucrat. Era foarte ordonat în obiceiurile lui şi nu

lăsa nicio treabă neterminată. În fiecare dimineaţă, după micul dejun, se ocupa de corespondenţă, răspunzând la scrisorile primite. Apoi, cineva îi citea ziarele de dimineaţă, fiindcă era foarte interesat de tot ce se petrecea prin lume. În continuare, urmau studiile la limba franceză sau germană, apoi cele de ştiinţă, filosofie, istorie sau teologie. După toate acestea, îi dicta secretarei sale ceva pentru presă sau ceva ce va folosi în discursurile lui. Desigur, pe lângă toate acestea, mai era şi datoria de pastor şi predicator. Se poate spune că nu a neglijat niciodată niciuna din ocupaţiile sale, ci, dimpotrivă, punea suflet în tot ceea ce făcea.

George Matheson a murit la North Berwick, la data de 28 august 1906 şi a fost înmormântat la Glasgow câteva zile mai târziu. Rudele sale au primit condoleanţe din toate colţurile lumii. Datorită spiritului său curajos şi senin care se observă şi în cărţile sale, acest om a ajutat un număr mare de oameni. Un vers din imnul lui spune: „Văd curcubeul prin ploaie”. Aceste cuvinte descriu exact viaţa lui George. Acolo unde alţii vedeau dificultăţi, el vedea posibilităţi. Şi aşa s-a întâmplat că, deşi a trăit aproape o jumătate de veac în întuneric, el l-a slujit pe Dumnezeu şi pe copiii Lui cu o dragoste care nu va fi uitată.

George Matheson a fost „ca un om încercat, ca un lucrător care n-are de ce să-i fie ruşine, şi care împarte drept Cuvântul adevărului” (2 Timotei 2: 15).

O, Dragoste care nu mă părăseşti
O, Dragoste care nu mă părăseşti.
Îmi odihnesc sufletul obosit în Tine.
Îţi returnez viaţa pe care Ţi-o datorez.
Care curge în oceanele Tale adânci.
Să fie mai bogate şi mai pline.
O, Lumină care mă însoţeşti peste tot.
Îţi închin Ţie flacăra vieţii mele.
Inima mea îţi returnează raza pe care a împrumutat-o.
Ca, în vâlvătaia soarelui Tău, ziua ei
Să fie mai însorită şi mai plăcută.
O, Bucurie care îmi alungi durerea.
Nu-mi pot închide inima în faţa Ta.
Zăresc curcubeul prin ploaie
Şi simt că promisiunea nu e în zadar.
Că dimineaţa va fi fără lacrimi.

O, Cruce care îmi ridici capul.
Nu vreau să plec de lângă Tine.
Zac în praful gloriei vieţii
Şi din pământ înfloreşte
Viaţa care nu va avea sfârşit.

Capitolul II

Cum a ajuns un băiat şchiop cel mai mare olar din lume

„Tot ce găseşte mâna ta să facă, fă cu toată puterea ta!” (*Eclesiastul 9: 10*)

Î

N vara anului 1730, un băieţel s-a născut în Staffordshire, Anglia. Nu exista pericolul ca acest micuţ să sufere de singurătate, pentru că se născuse într-o familie în care mai erau deja doisprezece băieţi şi fete. Josiah Wedgewood, pentru că aşa îl chema, era numărul treisprezece. Deşi mama lui era ocupată şi cu ceilalţi copii, a reuşit să-l înveţe pe Josiah să scrie şi să citească, apoi l-a trimis la o şcoală din Newcastle. Acest loc se afla tocmai la trei kilometri depărtare de casă, dar micul băiat parcurgea cu dragă inimă cei şase kilometri dus-întors, pentru că era nerăbdător să înveţe. Era un băiat energic, căruia îi plăceau tot felul de activităţi, dar mai ales şcoala. Se pricepea foarte bine să facă modele din hârtie. Cu ajutorul creionului şi a foarfecelui, el putea realiza modelul unei armate în plină luptă, a unei flote de nave pe mare, o casă cu o grădină şi multe alte lucruri interesante. Micii lui prieteni erau foarte încântaţi de acest talent al lui, dar profesorul avea o altă părere şi l-a dojenit cu severitate pe acest desenator în devenire. O altă pasiune a lui Josiah era să colecţioneze fosile, cochilii şi alte lucruri frumoase pe care le găsea pe câmpuri. Le aducea mereu acasă şi, în cele din urmă, a aranjat un mic atelier pe care tatăl lui nu-l mai folosea şi l-a transformat în propriul lui muzeu în miniatură.

Pe când Josiah avea nouă ani, tatăl său a murit. A fost o lovitură foarte grea pentru întreaga familie, pentru că, deşi tatăl nu era nimic mai mult decât un muncitor obişnuit, îşi întreţinea foarte bine familia. Dintr-odată, Josiah s-a pomenit luat de la şcoală şi dus la muncă într-o fabrică, unde fratele său mai mare, Thomas, era la conducere. Cei din familia Wedgewood erau olari de câteva generaţii, iar acea regiune era

centrul acestei industrii în Anglia. Prima zi în care Josiah a început să muncească în acea meserie care urma să-l facă faimos a fost foarte specială pentru el. Era încă prea mic pentru a-și da seama cât de greu este să te descurci în viață având o educație superficială și, în plus, în acea vreme, foarte puțini erau cei care primeau o bună pregătire în timpul școlii. Unii dintre frații și surorile lui nu știau să scrie sau să citească și, când au crescut, trebuiau să semneze cu un „x”, pentru că nu știau nici măcar să-și scrie numele.

La vârsta de unsprezece ani, Josiah a suferit o mare nenorocire, care i-a marcat întreaga viață. Năpasta variolei a năvălit în Anglia, așa cum invadase altă dată și celelalte țări europene, iar băiatul s-a îmbolnăvit grav. Pe vremea aceea, medicina nu era atât de evoluată ca astăzi și doctorii nu știau cum să trateze această boală îngrozitoare. În plus, lipsa canalizării și condițiile mizerabile în care trăia majoritatea populației, făceau să pară inutilă orice încercare de a lupta împotriva acestei boli. Cele mai multe cazuri au fost mortale, foarte puțini bolnavi scăpând cu viață. Pentru un timp, s-a crezut că Josiah nu mai are scăpare, dar până la urmă, acesta s-a întremat. Totuși, genunchiul său drept a fost foarte afectat și băiatul a rămas șchiop pe viață.

La paisprezece ani, Josiah a devenit ucenicul fratelui său. La fel ca toți ucenicii, a trebuit să semneze un acord care îi interzicea să practice jocuri de noroc, să umble prin baruri și să cadă în vreun viciu. Bineînțeles că mulți băieți au semnat acest acord fără intenția de a-l respecta, dar Josiah și-a ținut cuvântul dat. Pe toată durata uceniciei, și-a dăruit toată atenția acestei meserii. În acea vreme, beția și jocurile de noroc puseseră stăpânire pe multe suflete, dar purtarea lui Josiah a fost ireproșabilă. El își iubea meseria și s-a dedicat întru totul ei. Era interesat de tot ce era legat de meseria de olar și nu se plictisea niciodată.

Curând, Josiah a început să lucreze în felul lui. Încerca mereu să creeze noi efecte și modele. Mulți dintre colegii lui se minunau de talentul lui, dar fratele său nu era mulțumit. Thomas își câștiga existența făcând aceleași lucruri vechi, în aceeași metodă învechită și nu voia să schimbe nimic. Era de părere că Josiah își pierde timpul cu ideile lui noi. Când Josiah și-a încheiat ucenicia, a vrut să lucreze cu fratele său, dar Thomas l-a refuzat, așa că băiatul a fost nevoit să-și caute de lucru în altă parte.

Pentru un timp, s-a asociat cu alți olari și a fost liber să-și pună

în aplicare toate ideile. Dar a aflat că asociaţii profitau de bunătatea şi de talentul lui. În 1759, la douăzeci şi nouă de ani, Josiah şi-a pus pe picioare propria afacere. A început foarte de jos, pentru că n-a avut bani, dar s-a bucurat să lucreze pentru el însuşi şi s-a hotărât să dea viaţă tuturor ideilor pe care le avea de atâta timp.

Cam în această perioadă, piciorul lui bolnav a început să-i facă probleme. Uneori trebuia să lucreze sprijinindu-şi piciorul pe un scăunel în faţa lui. Odată, s-a lovit foarte tare şi a stat la pat câteva luni de zile. În acest timp, a citit foarte mult şi a încercat să recupereze o parte din educaţia care i-a lipsit. A făcut, de asemenea, noi planuri pentru munca sa şi s-a hotărât să devină cel mai mare olar din acea vreme. Mama lui murise cu câţiva ani înainte şi viitorul nu i se părea atât de luminos. Iată ce scrisese în jurnal: „Tot ce am este meseria mea, un picior bolnav, urmele lăsate de variolă şi oricum nu am arătat bine niciodată”.

Când a fost capabil să se ridice din pat, s-a întors la munca sa mai entuziasmat ca niciodată. În loc să facă ceea ce făcea fratele său Thomas şi alţi olari – adică doar nişte simple căni şi vase – el a experimentat în ceramica de o culoare verde semitransparentă, pe care o inventase el. Modelele lui artistice au ajuns curând cunoscute în toată Anglia.

Până în acel moment, ceramica frumoasă era importată în Anglia din alte ţări. Din cauza distanţei şi a costurilor de transport, această ceramică era foarte scumpă. S-a întâmplat ca o familie aristocrată să spargă un vas din colecţia lor rară de ceramică şi au căutat pe cineva care să poată face o copie identică a acestuia. Niciunul dintre olarii renumiţi nu i-a putut ajuta, până când au fost trimişi la Josiah Wedgewood. El a reuşit acolo unde au alţii au dat greş şi a făcut o copie perfectă a vasului spart. Vestea talentului său s-a răspândit imediat şi el a primit mai multe comenzi decât putea onora.

Cu câţiva ani înainte, Josiah o cunoscuse pe Sara Wedgewood şi se ataşase foarte mult de ea. Tatăl ei şi tatăl lui erau veri drepţi, dar pe când tatăl lui fusese doar un muncitor umil, al ei era un om bogat. Muncind din greu, Josiah reuşi să câştige o sumă frumuşică de bani. Îi scrise Sarei şi îi povesti despre succesul său, iar ea îi răspunse, felicitându-l şi spunându-i că sunt foarte mândri de el. Acest răspuns îi dădu curaj lui Josiah şi curând, o vizită pe Sara şi o ceru în căsătorie. Fata acceptă, dar tatăl ei fu împotrivă. El se bucura pentru renumele lui

Josiah, dar îl considera încă sărac, ignorant şi desfigurat din cauza variolei. Nici nu se gândea să o mărite pe fiica lui cu un asemenea om, mai ales că avea deja pe altcineva în vedere care se potrivea mai bine planurilor lui.

A fost o lovitură grea pentru bărbatul şchiop, dar această durere a fost compensată de un singur lucru: Sara însăşi s-a grăbit să-l asigure pe Josiah de dragostea ei şi să-i spună că nu vrea să se mărite cu nimeni altcineva. Josiah a prins aripi auzind această declaraţie şi s-a hotărât să lucreze mai mult. I-a scris Sarei, spunându-i că va fi cel mai bun olar pe care l-a văzut Anglia.

Aceasta nu era o fălire fără temei. Josiah primea atât de multe comenzi, încât a fost nevoit să-şi extindă atelierul şi să angajeze şi alţi muncitori. De multe ori observase cât de neglijenţi şi de dezordonaţi sunt muncitorii din fabrici, aşa că el se hotărî să facă lucrurile altfel. Unii dintre angajaţi au refuzat la început modul lui de lucru, dar Josiah a vorbit cu ei şi i-a convins de utilitatea metodelor sale. Curând, muncitorii au fost cuprinşi şi ei de entuziasmul şefului lor şi s-au conformat planurilor lui.

Josiah era hotărât să facă doar ceramică de calitate. Se întâmpla uneori să analizeze îndelung o piesă şi apoi să spună: „E bună, dar nu destul de bună pentru Josiah Wedgewood”. Şi apoi o dădea la refăcut. Zi de zi era alături de muncitorii săi, dându-le sfaturi şi motivându-i să lucreze cât mai bine. A avut de înfruntat mai multe probleme. Multe dintre uneltele pe care le avea nu-i erau de niciun folos în munca lui diferită. Deseori, a fost necesar să îmbunătăţească uneltele sau chiar să inventeze altele. Dar Josiah nu s-a dat bătut şi perseverenţa lui a învins toate obstacolele.

S-a căsătorit cu Sara Wedgewood în 1764, când el avea treizeci şi patru de ani, iar ea douăzeci şi nouă. Pentru mulţi ani, Sara fusese inspiraţia lui şi a continuat să fie pentru tot restul vieţii.

Patru ani mai târziu, starea piciorului, care nu i-a permis să aibă măcar o zi fără dureri, s-a înrăutăţit. După ce s-a consultat cu mai mulţi doctori, Josiah a acceptat să-i fie amputat piciorul. Pe vremea aceea, nu exista anestezie care să-l facă pe pacient inconştient în timpul operaţiei pentru a nu simţi nicio durere. Josiah a suportat durerea cu un curaj de invidiat. Nu-i stătea în caracter să se plângă. În timpul celor douăzeci şi doi de ani de suferinţă, nu a zis nici măcar un cuvânt despre chinul prin care trecea.

În acel moment, Josiah Wedgewood era cunoscut în toată Anglia şi chiar şi peste hotare, aşa că nu este de mirare faptul că mulţi oameni erau interesaţi să ştie cum a decurs operaţia. Însuşi regele şi regina Angliei au răsuflat uşuraţi când au aflat că operaţia a reuşit. Imediat după ce s-a refăcut, bărbatul s-a întors la munca pe care o iubea atât de mult şi a încercat să creeze nişte piese şi mai frumoase, dacă acest lucru era cu putinţă.

Probabil nu a existat un olar mai talentat decât Josiah Wedgewood. Au mai trăit şi alţi meşteri pricepuţi, dar majoritatea copiau unii de la alţii. El a avut încrederea şi puterea să-şi urmeze propriile idei. Pe când era copil şi mergea atâţia kilometri prin ţinuturile cu mlaştină pentru a ajunge la şcoală, el a admirat culoarea deosebită a florilor sălbatice. Când a devenit olar, a folosit aceste flori în desenele sale. El nu a copiat munca altor oameni, ci s-a inspirat din creaţia lui Dumnezeu. El a fost de departe cel mai original meşter din lume.

Şi aşa a reuşit băiatul olog, care a renunţat la şcoală la vârsta de nouă ani şi care a suferit în fiecare zi timp de zeci de ani, să devină cel mai mare olar din lume.

Capitolul III

Băiatul olandez care a ajuns un mare redactor

„Vă îndemn, deci, fraţilor, pentru îndurarea lui Dumnezeu, să aduceţi trupurile voastre ca o jertfă vie, Sfântă, plăcută lui Dumnezeu: aceasta va fi din partea voastră o slujbă duhovnicească”. (*Romani 12*: *1*)

C

ÎND nava transatlantică *Regina* a acostat la New York pe data de 20 septembrie 1870, printre pasagerii care au coborât se număra şi o familie olandeză, Bok. Domnul Bok, capul familiei, a fost cândva un om destul de înstărit, dar a făcut nişte investiţii proaste care l-au dus la faliment, aşa că el şi soţia lui s-au decis să plece din Olanda şi să înceapă o viaţă nouă în America, alături de cei doi băieţi ai lor, William şi Edward.

Băiatul cel mic, Edward, nu avea încă şapte ani. La câteva zile după sosire, el şi fratele lui au fost trimişi la o şcoală publică din Brooklyn. Era un lucru foarte dificil pentru ei, pentru că nu ştiau o boabă de engleză. Nu înţelegeau ce vorbeau ceilalţi băieţi din jurul lor, nici nu se puteau face înţeleşi. O altă problemă era că, în aceste timpuri grele, nu se puteau bucura unul de compania celuilalt, pentru că au fost repartizaţi în clase diferite, în funcţie de vârstă, aşa că nu se vedeau deloc la şcoală. Cum se terminau orele de curs, în jurul băieţilor se aduna un grup de copii care se distrau pe seama lor, pentru că nu puteau să vorbească şi nici să înţeleagă engleza. Edward a fost poreclit „micul olandez” şi băieţii găseau tot felul de metode pentru a-l chinui.

Într-o zi, cuprins de furie, Edward l-a înfruntat pe şeful celor care îşi băteau joc de el. Spre surpriza bătăuşului şi a celorlalţi băieţi, Edward l-a bătut şi, din acea zi înainte, a avut parte cel puţin de respectul colegilor lui. A reuşit să înveţe limba destul de repede şi, deşi i se mai cunoştea accentul olandez, s-a adaptat uşor la noua viaţă şi a prins încredere în forţele sale.

În schimb, tatăl lui nu s-a descurcat la fel de bine. La vârsta de aproape cincizeci de ani, găsea totul prea nou şi ciudat. Nu a reuşit să găsească de lucru pentru destul de mult timp şi tensiunea creată de această situaţie a afectat sănătatea soţiei sale. Edward şi fratele lui şi-au dat seama de poverile care apăsau pe umerii mamei lor, astfel încât s-au decis să o ajute, trezindu-se dis de dimineaţă pentru a face focul, pentru a pregăti micul dejun şi pentru a spăla vasele înainte să plece la şcoală. Când se întorceau de la şcoală, au renunţat la joaca lor şi au început să facă curat cot la cot cu mama lor, să pregătească masa de seară şi să spele vasele la sfârşit.

Într-o dimineaţă, băieţii au descoperit că nu mai au cărbuni sau lemne cu care să facă focul, aşa că s-au decis să iasă în fiecare seară pe stradă şi să adune cărbunii care s-au vărsat din camioane. Pe străzi se

găsea şi mult lemn, pe care băieţii l-au strâns bucuroşi. Mama lor a încercat să se opună, dar Edward i-a spus: „E totul în regulă, mamă. Asta e America, ţara în care cineva poate face tot ce vrea, atâta timp cât e cinstit. Dacă nu îl furăm, de ce n-am putea să ne folosim de el?”

În căminul lor era mare nevoie de bani şi Edward s-a interesat să găsească ceva de lucru. Într-o zi, privea nerăbdător în vitrina unei brutării. Brutarul tocmai aşezase o tavă cu plăcinte, checuri şi tartine apetisante şi ieşise afară să vadă dacă le-a aranjat bine.

 Arată destul de bine, nu? spuse el, observând expresia gânditoare a băiatului.

 Arată bine, răspunse „micul olandez”, dar ar arăta şi mai bine dacă geamul ar fi curat.

 Aşa e, spuse brutarul, poate ai vrea să-l speli tu?

Şi aşa a avut Edward primul serviciu. Curăţa acea vitrină în fiecare marţi şi vineri după-amiază şi pentru asta primea câţiva bănuţi pe săptămână. Într-o zi, brutarul era ocupat şi Edward s-a ocupat de un client. Când brutarul a văzut ce bine s-a descurcat, i-a propus lui Edward să-l ajute în unele zile după şcoală şi sâmbăta după-amiază. Salariul avea să fie mult mai mare. Edward a acceptat imediat şi s-a grăbit spre casă pentru a le povesti părinţilor despre norocul care dăduse peste el. În fiecare sâmbătă dimineaţa, se ocupa şi cu distribuitul ziarelor, astfel că a reuşit să strângă ceva bănuţi în curs de o săptămână.

Într-o seară, Edward a primit o invitaţie la o petrecere în Brooklyn. După petrecere, lui Edward i-a venit ideea să scrie despre aceasta, gândindu-se că gazdei i-ar face plăcere să citească despre petrecerea ei într-un ziar, aşa că a scris un articol, menţionând numele tuturor persoanelor care au fost prezente şi a trimis articolul la ziarul *Brooklyn Eagle*[1]. Redactorul a fost atât de încântat de idee, încât i-a oferit lui Edward trei dolari pe coloană pentru orice ştire de acest fel. De atunci, Edward încerca mereu să afle despre petrecerile care aveau loc pentru a-i da cât mai multe articole editorului şi pentru a primi banii de care avea atâta nevoie. Oamenii care participau la petreceri erau încântaţi să-şi vadă numele în ziar şi, bineînţeles, vânzarea ziarului a crescut. Edward nu avea încă treisprezece ani, dar mergea la

---

[1] sau: Vulturul din Brooklyn

şcoală, lucra la o brutărie după ore, distribuia ziare în fiecare sâmbătă şi lucra ca reporter pentru un ziar.

Într-o zi, Edward a auzit despre un post liber la compania telegrafică Western Union care se plătea cu şase dolari pe săptămână. Edward a obţinut postul şi astfel, la vârsta de treisprezece ani, băiatul renunţa la şcoală pentru a-şi face un drum în viaţă. Mama lui era foarte dezamăgită de faptul că băiatul ei plecase de la şcoală atât de repede, dar îşi dădu consimţământul, având în vedere situaţia materială delicată din casa lor.

Edward a devenit foarte chibzuit şi econom. Nu a ratat nicio şansă de a câştiga măcar un bănuţ şi, când îl avea în mână, nu-l cheltuia fără rost. De exemplu, nu circula cu mijloacele de transport în comun dacă putea merge pe jos. Astfel, a reuşit să-şi cumpere cărţi pentru a-şi îmbunătăţi educaţia şi pentru a compensa renunţarea atât de timpurie la şcoală.

Cam în această perioadă, a început să colecţioneze autografe. A scris multor personalităţi, chiar şi preşedintelui, şi a obţinut autograful lor şi, uneori, chiar şi o scurtă scrisoare de prietenie. Într-o zi, un reporter a văzut aceste scrisori şi peste câteva zile a apărut în ziarul *Tribune*[2] din New York un articol lung despre băiatul olandez care avea o colecţie remarcabilă de autografe şi de scrisori. Mai mulţi redactori de la diferite ziare şi reviste importante i-au scris lui Edward şi l-au încurajat să intre în contact cu cât mai multe personalităţi şi să scrie scurte descrieri a acestor experienţe. Astfel, Edward s-a străduit şi a obţinut interviuri cu mulţi oameni importanţi ai ţării. De fiecare dată, gazdele erau impresionate de politeţea băiatului şi de dorinţa lui de a învăţa şi îl primeau cu căldură în casele lor.

Când avea optsprezece ani, Edward şi-a pierdut tatăl. Banii primiţi de la asigurare abia au acoperit cheltuielile de înmormântare. Cei doi băieţi s-au trezit în situaţia de a o întreţine pe mama lor din venitul lor insuficient, dar s-au hotărât să-i ofere tot ce avea nevoie.

La acea vreme, Edward era membru al bisericii din Plymouth, unde Henry Ward Beecher era pastor. Societatea tinerilor care ţinea de acea biserică dorea să scoată o revistă şi Edward a fost rugat să fie redactorul ei. Şi-a făcut datoria cu succes şi nu după mult timp, revista

---

[2] sau: Tribuna

era în centrul atenţiei. Edward a publicat predicile unor pastori importanţi şi a convins cu greu câţiva oameni să scrie pentru revistă. Cititorii se minunau când deschideau revista şi găseau în paginile ei articole semnate de către unii dintre cei mai cunoscuţi oameni din ţară. La început, *Brooklyn Magazine*[3] avea o circulaţie restrânsă, aşa că însuşi Edward, ajutat de încă un băiat, punea exemplarele în plicuri şi le ducea la poştă. Cu creşterea tirajului, pachetele erau prea grele pentru a fi duse în mână, aşa că au folosit căruciorul unui brutar. Apoi au trecut la o căruţă trasă de doi cai care trebuia să facă trei transporturi pe zi. În tot acest timp, Edward lucra la compania telegrafică în timpul zilei şi la revistă în timpul nopţii. În 1882, la nouăsprezece ani, a renunţat la postul de la compania telegrafică şi s-a dedicat întru totul la redactarea şi publicarea revistei care era cunoscută acum drept *The American Magazine* şi era o publicaţie importantă.

În 1884, înainte să împlinească douăzeci şi unu de ani, Edward a primit o ofertă de la editura bine-cunoscută *Charles Scribner and Sons*[4], pe care a acceptat-o. Primea un salariu foarte bun pentru vârsta lui. I-a surprins pe noii săi colegi cu energia şi imaginaţia lui. Nu era deloc un trântor. Avea o dorinţă constantă de a lucra care îi asigura succesul. Când a ieşit în lume, a fost surprins să afle că mulţi dintre prietenii de aceeaşi vârstă cu el considerau că singura cale de a reuşi în viaţă era să ai relaţii sus-puse. Acesta nu a fost şi cazul lui. El era convins că dacă un tânăr avea dorinţă de muncă şi dădea tot ce avea mai bun, putea să reuşească, pentru că pe calea succesului este loc pentru toată lumea. A fost uimit să descopere că unii tineri lucrau doar ca să zică lumea că lucrează, fără a-şi da interesul. Se uitau mereu la ceas, pentru că se temeau să lucreze un minut în plus faţă de timpul pentru care erau plătiţi. Când venea pauza de masă, Edward asculta conversaţiile din jurul lui şi observa că majoritatea se gândeau doar la salariu şi la cum să-l cheltuiască.

Edward avea altă concepţie despre muncă. El era hotărât să dea ce-i mai bun din el, la fiecare oră din zi. Făcea tot ceea ce se aştepta de la el şi chiar puţin mai mult. Când alţii se distrau, el lucra, convins că

---

[3] sau: Revista Brooklyn
[4] sau: Charles Scribner şi fiii

timpul pentru distracţie va veni mai târziu. A întâlnit multe obstacole în calea lui, dar le-a depăşit cu un zâmbet pe chip. Îi plăcea şi lui să se distreze, dar considera că nu trebuia să consume din timpul acordat serviciului pentru a se distra şi, mai ales, situaţia din casa lui îl determina mereu să reuşească.

În 1889, când era încă un tânăr la doar douăzeci şi şase de ani, a primit un post de redactor la *Ladies' Home Journal*[5] şi s-a mutat în Philadelphia. Când a preluat această revistă, avea un tiraj de peste patru sute de mii de exemplare, deci era destul de bine cunoscută. Sub îndrumarea sa, a devenit în scurt timp una dintre revistele cu influenţa cea mai mare din America şi din lume. Edward Bok a rămas redactor timp de treizeci de ani şi, datorită talentului şi perseverenţei lui, tirajul a crescut până când, în 1919, când Edward a demisionat, a atins impresionanta cifră de două milioane.

Într-o seară, Edward stătea de vorbă cu preşedintele Americii, Theodore Roosevelt. Preşedintele îi spuse:

 Bok, îţi invidiez puterea pe care o ai asupra publicului.

Edward Bok răspunse:

 Ciudată afirmaţie, având în vedere că sunteţi preşedintele Statelor Unite ale Americii.

 Poate aşa crezi, spuse Roosevelt, dar ceea ce scrii tu este citit de mii de oameni când se întorc de la serviciu şi vor să se relaxeze. Ai o influenţă mai mare decât mine: invidiez puterea pe care o ai asupra publicului.

Această discuţie ne arată ce mare influenţă avea „micul olandez" în ţara lui şi în lume.

În calitate de redactor la *Ladies' Home Journal*, Edward Bok a realizat lucruri măreţe care l-au ajutat să devină unul dintre cei mai importanţi şi mai de nădejde cetăţeni. Dădea premii celor care reuşeau să aducă abonaţi noi. Amintindu-şi de propria neşansă de a obţine o educaţie, se gândi la planul simplu de a oferi gratis burse de şcolarizare drept premii celor mai ingenioşi agenţi. Acest plan luă avânt, astfel încât, aproape toate colegiile importante erau incluse şi, până în 1919, nu mai puţin de 1453 de burse au fost date. Astfel, mulţi omeni au avut şansa să beneficieze de o educaţie, oameni care mai

---

[5] sau: Revista Femeilor

târziu au ocupat posturi importante în lumea afacerilor.

Edward Bok a fost rugat de două ori să devină ambasador al Americii în Olanda, ţara sa de baştină. Cu siguranţă ar fi fost un lucru minunat să se poată întoarce într-o poziţie atât de înaltă în ţara pe care a părăsit-o când era doar un băieţel sărac, dar nu s-a putut decide să accepte postul. El se bucura de încrederea şi prietenia unor oameni ca preşedintele Roosevelt. De fapt, nu exista vreun om important în America pe care Edward Bok să nu-l cunoască.

În 1918, a fost invitat de către guvernul britanic să viziteze Anglia şi Franţa împreună cu alţi treisprezece redactori. În această călătorie, a întâlnit mulţi dintre cei mai renumiţi militari şi politicieni ai Naţiunilor Unite. A fost foarte impresionat de vizita făcută pe câmpurile de luptă şi a fost mişcat de curajul soldaţilor Naţiunilor Unite.

Edward Bok a demisionat din postul de redactor *Ladies' Home Journal* în 1919. De atunci, s-a concentrat asupra altor lucruri pe care nu le-a putut face înainte, din cauza vieţii sale atât de active. A primit multe titluri onorifice din partea universităţilor, ca unul care a venit de mult pe ţărmurile Americii fără să ştie o boabă de engleză, a fost un cetăţean cu care ţara lui s-a putut mândri.

Capitolul IV

Băiatul surd care a ajuns un mare învăţat

„*... toate lucrurile lucrează împreună spre binele celor ce iubesc pe Dumnezeu...*" (*Romani 8*: *28*)

J

OHN Kitto s-a născut în Plymouth, în sudul Angliei, pe 4 decembrie 1804. Tatăl lui, care era zidar de meserie, avea unele obiceiuri necumpătate, de aceea în casa Kitto era o sărăcie constantă. John a fost la şcoală doar câteva zile. La vârsta de zece ani a început să-l ajute pe tatăl lui şi de multe ori trebuia să meargă clătinându-se sub povara unor încărcături grele sau să urce pe scară, ducând în spate tablă pentru acoperiş. Timp de doi ani, băiatul a făcut munca unui bărbat şi deodată, într-o zi, în timp ce urca pe o scară având în spate o încărcătură mare de tablă, piciorul îi alunecă de pe treaptă şi băiatul căzu de la o distanţă de aproape zece metri. Un grup de muncitori

speriaţi se adună în jurul lui şi îl duseră pe băiatul însângerat acasă.

Timp de două săptămâni, John a fost mai mult mort decât viu. Apoi, într-o zi, s-a trezit şi a încercat să se ridice din pat, dar nu putea. Când mama lui intră în cameră, el îi ceru o carte pe care, în ciuda lipsei educaţiei, învăţase să o citească. Mama lui i-a răspuns la cerere scriind pe o plăcuţă. Astfel, John Kitto a aflat tristul adevăr: îşi pierduse complet simţul auzului din cauza căzăturii. S-au încercat câteva tratamente, dar niciunul nu a avut rezultat. Nervul urechii era atât de afectat, încât nu putea auzi pe nimeni vorbind, nu putea auzi nici măcar cea mai puternică muzică. Astfel, la vârsta de treisprezece ani, John Kitto se trezi închis într-o lume doar a lui, în care singurii lui prieteni erau cărţile.

Nu a mai fost în stare să-l ajute pe tatăl lui şi a încercat să câştige nişte bani desenând afişe, ca de exemplu, „Camere de închiriat”. Dar această muncă era plătită foarte prost şi de aceea, părinţii lui s-au decis să-l trimită la o casă de corecţie, unde a învăţat meseria de cizmar. La cincisprezece ani, a intrat ucenic la un om pe nume Bowden. Acesta se purta foarte urât cu băiatul surd. John era obligat să muncească de la şase dimineaţa până la zece seara, adică şaisprezece ore pe zi. Dar chiar şi atunci, pasiunea pentru citit nu l-a părăsit, şi, oricât de obosit era, John renunţa la câteva ore de somn pentru a sta aplecat deasupra cărţilor. Într-un sfârşit, băiatul n-a mai putut suporta cruzimea patronului său şi l-a reclamat la autorităţi. Acestea au permis desfacerea contractului şi John a fost trimis înapoi la casa de corecţie. Acolo a mai rămas încă patru ani, citind cu sete toate cărţile pe care putea pune mâna. Sărmanul băiat nu avea niciun prieten de vârsta lui, nu numai pentru că era surd, ci şi pentru că, neputând să-i audă pe alţii vorbind, aproape îşi pierdu şi el capacitatea de a vorbi. Acest handicap se înrăutăţi pe parcursul anilor, până când persoanele străine înţelegeau cu greu ce voia să spună băiatul.

Plăcerea lui pentru citit începu să atragă atenţia unor oameni. A scris nişte articole pentru ziarul din Plymouth care au fost citite cu mare interes. S-a organizat o contribuţie bănească publică pentru el şi astfel, a fost trimis la şcoală, pentru a învăţa să devină scriitor la o societate misionară.

Cam în acea vreme, l-a cunoscut pe domnul Groves, un stomatolog din Exeter, care a început să se preocupe de băiatul surd. John a fost angajat pe post de tutore pentru fiii domnului Groves şi

pentru alţi copii. Între timp, îşi dezvoltase o nouă pasiune în studierea limbilor şi învăţase foarte bine câteva, inclusiv ebraica. Apoi, s-a întâmplat ceva care a schimbat total viaţa lui John Kitto. A fost dus de către domnul Groves într-o călătorie în străinătate, care includea ţări ca Rusia, Persia, provinciile caucaziene şi alte locuri din estul Europei. Cei patru ani petrecuţi peste hotare au fost nişte ani minunaţi pentru John Kitto. Probabil pierderea auzului a dus la îmbunătăţirea celorlalte aptitudini, pentru că spiritul lui de observaţie era foarte ascuţit. S-a întors în Anglia în 1833 şi a scris o serie de articole foarte interesante pentru revista *Penny*, semnate „Călătorul surd”. Călătoria lui în străinătate l-a ajutat să cunoască viaţa şi obiceiurile din Europa de est. La întoarcerea în Anglia, s-a hotărât să publice nişte cărţi care să facă viaţa din Palestina mai cunoscută şi să mărească interesul oamenilor pentru Biblie. Astfel, a publicat „Biblia ilustrată” în trei volume. În acea vreme existau foarte puţine cărţi scrise cu acest scop şi toate erau citite cu zel de către studenţii de la şcoala biblică. Câţiva ani mai târziu, în 1845, a publicat cea mai importantă lucrare a sa care i-a asigurat un loc binemeritat printre cei ce studiază Biblia: „Enciclopedia Literaturii Biblice”. Această lucrare voluminoasă are la bază o muncă de cercetare extenuantă. Timp de câţiva ani, cartea a fost considerată indispensabilă pentru cei care voiau să studieze Scriptura. Deşi azi nu este aşa de cunoscută, se ştie cu siguranţă că a fost un izvor de inspiraţie pentru scriitorii care au lucrat pe aceeaşi temă. Pe lângă cărţile menţionate, John Kitto a scris multe altele şi chiar şi articole de revistă. Renumele lui a crescut treptat şi a ajuns să fie cunoscut drept unul dintre cei mai importanţi învăţaţi în studiul Bibliei din zilele lui.

Era un om cu obiceiuri foarte riguroase şi îşi petrecea fiecare clipă din zi citind sau scriind. Se trezea la patru dimineaţa, lucra puţin în grădină, apoi se cufunda în studiu pentru restul zilei. Primea vizita câtorva oameni, dar puţini dintre ei puteau duce o discuţie cu el. La început, a încercat limbajul semnelor, dar foarte puţini îl înţelegeau. Apoi, a încercat să scrie totul pe hârtie, dar a renunţat repede la această metodă pentru că cerea prea mult timp. Aşa că s-a ajuns la situaţia în care, cei care voiau să-l ajute şi-au dat seama că vizitele lor erau un chin pentru el şi că era mai fericit singur.

Exista totuşi o familie ai cărei copii îl iubeau foarte mult. Fiecare dintre ei a învăţat limbajul semnelor şi erau foarte mândri să poarte un fel de conversaţie cu marele învăţat. John era foarte mişcat de

prietenia acestor copii şi, deşi nu-i auzea când exersau la pian, putea simţi vibraţiile punându-şi degetele pe palca de rezonanţă şi astfel verifica progresul lor în muzică.

John Kitto s-a căsătorit şi a avut copii pe care i-a iubit foarte mult, deşi nu le-a auzit niciodată glasul. În ciuda valorii cărţilor sale, venitul lui nu a fost niciodată mare. În 1850, i s-a acordat o pensie care reprezenta un venit satisfăcător şi astfel i s-a ridicat o piatră de pe inimă. Nu există însă nicio îndoială cu privire la consideraţia cu care era privit de către toţi oamenii din jurul lui. Deşi laic, a primit titlul de Doctor în studiul Bibliei de la Universitatea Giessen în 1845. În acelaşi an a devenit şi membru al Societăţii de Antichităţi.

În 1851, sănătatea lui a început să se înrăutăţească şi, peste câtva timp, a plecat în Germania la un tratament termal. Dar nu a obţinut efectul dorit şi a murit la Cannstadt, în 1854, la vârsta de cincizeci de ani. Trecerea lui în nefiinţă a fost considerată o mare pierdere, pentru că băiatul de la casa de corecţie, care a trăit cu un handicap timp de patruzeci de ani, îşi găsise un loc doar al lui în lume.

Capitolul V

Băiatul sclav care a devenit un conducător renumit

„Căci bunătatea Ta este înaintea ochilor mei, şi umblu în adevărul Tău”. (*Psalmi 26*: *3*)

CÎNDVA, prin anul 1858 sau 1859, un copil s-a născut în sclavie, într-o baracă din Virginia, America. Părinţii lui erau sclavi şi, deci, lipsiţi şi de cea mai elementară educaţie. Când copilul deveni bărbat, niciodată nu a putut afla cu exactitate data sau măcar anul naşterii sale. Primele lui amintiri erau legate de baraca sărăcăcioasă în care şi-a petrecut o parte din copilărie. Căsuţa avea numai doi metri pătraţi şi nu era doar casa familiei, ci era folosită şi ca bucătărie pentru întreaga plantaţie. Nu avea niciun geam, doar nişte crăpături printre scânduri pe unde intra lumina. Din păcate, prin aceleaşi crăpături pătrundea şi aerul rece al iernii. O uşă dărâmată abia se ţinea în balamale. Într-un colţ al barăcii murdare se afla gaura pisicii, o deschizătură de câţiva centimetri prin care intra şi ieşea pisica familiei. Dar cum mai existau încă cel puţin alte şase găuri în pereţi, această denumire specifică era

practic inutilă. Nu exista podea în baracă, pământul gol era de ajuns. În mijlocul căsuţei se afla o gaură adâncă şi mare în care se depozitau cartofii pe timpul iernii. Nu exista nici măcar o plită, mâncarea fiind gătită la o sobă deschisă.

Copilul negru, pe numele său Booker Taliaferro Washington, nu ştia ce înseamnă să dormi într-un pat. Împreună cu fratele lui, John şi cu sora lui, Amanda, dormeau pe o grămadă de cârpe murdare aşezate pe pământul tare. Sărmana mamă, fiind bucătăreasa întregii plantaţii, nu avea timp să se ocupe de copiii ei, aşa că aceştia au crescut cum au putut şi s-au învăţat de mici cu munca grea.

Familia nu stătea niciodată împreună la masă şi nici nu cereau vreodată binecuvântarea lui Dumnezeu înainte să mănânce. Ca şi majoritatea sclavilor din acea vreme, ei nu mâncau ca nişte oameni civilizaţi. Copiii îşi primeau masa de parcă erau nişte animale: acum o felie de pâine, mai apoi o bucăţică de carne şi poate la sfârşitul zilei un cartof. Uneori, un membru al familiei mânca dintr-o cratiţă sau poate un vas, pe când altul mânca dintr-o farfurie de tablă pe care o ţinea pe genunchi, folosindu-şi degetele pentru a duce mâncarea la gură. Într-o zi, când Booker era la casa stăpânului de sclavi, el a zărit două domnişoare mâncând turtă dulce. În acel moment, i s-a părut că o bucăţică de turtă dulce este lucrul cel mai tentant din lume şi şi-a făcut o promisiune solemnă că, atunci când îşi va permite să cumpere turtă dulce, o va face.

Micul Booker nu avea deloc timp să se joace, de fapt nici nu prea ştia el ce este joaca. El făcea curat în curte, căra apă la sclavii care munceau la câmp şi, o dată pe săptămână, ducea porumb la moară. Această ultimă muncă era într-adevăr istovitoare. Un sac mare de porumb era aruncat pe spatele unui cal, dar cum acesta galopa pe drumul plin de gropi, sacul se întâmpla să cadă de pe spatele lui şi câteodată şi micul Booker odată cu el. Pentru că nu era destul de puternic să urce sacul înapoi pe cal, trebuia să aştepte pe marginea drumului până trecea un drumeţ binevoitor şi-l ajuta. Câteodată aştepta ore în şir şi atunci lui Booker îi venea să plângă, pentru că ştia că va ajunge târziu acasă. Era un drum singuratic şi lui îi era frică şi, pe lângă asta, ştia că va primi o bătaie zdravănă pentru că va ajunge târziu acasă.

Pe când Booker avea vreo opt anişori, sclavii au fost eliberaţi şi el, împreună cu mama, sora şi fratele lui, au pornit spre Virginia de

vest, acolo unde tatăl lui vitreg lucra în minele de sare. Familia își împachetă puţinele lucruri pe care le avea şi, cu bani foarte puţini, şi-au început lunga şi obositoarea călătorie de câteva zeci de kilometri. Copiii au mers pe jos tot drumul, până când picioarele au început să îi doară din cauza băşicilor. Călătoria a durat câteva săptămâni şi ei au dormit pe unde au apucat, fie în aer liber, fie în vreo baracă abandonată de pe marginea drumului.

Imediat cum au ajuns la Malden, unde trăia tatăl vitreg, Booker a fost trimis la muncă în mină, deşi era doar un copil. El nu a cunoscut niciodată ce înseamnă joaca, ci doar munca grea. Uneori trebuia să se trezească la patru dimineaţa şi să lucreze până cădea din picioare de oboseală.

Odată, când era un băieţandru, a dus nişte cărţi la şcoala din oraş pentru tânăra învăţătoare. Booker a aruncat o privire înăuntru şi a văzut o mulţime de băieţi şi fetiţe albe care învăţau să citească şi să scrie şi i s-a părut un lucru minunat. S-a gândit că a intra la şcoală e ca şi cum ai intra în rai. Odată ce s-a stabilit în Malden, băiatul a fost cuprins de o dorinţă fierbinte de a învăţa să citească. A reuşit să facă rost de un abecedar şi a început să înveţe alfabetul cu răbdare. La vremea aceea, nu cunoştea niciun negru care să ştie să citească şi îi era frică să roage un alb să-l ajute. Dar a reuşit să înveţe singur fiecare literă şi curând ştia să citească cuvinte scurte. Mama lui era şi ea neştiutoare, dar l-a încurajat cât a putut.

Cam în acel timp, un fel de şcoală pentru copiii de culoare a fost deschisă în oraş şi un tânăr negru care învăţase să citească a fost pus profesor. Dar tatăl vitreg al lui Booker a decis că nu se poate lipsi de banii pe care îi câştiga băiatul în mină şi nu l-a lăsat să meargă la şcoală. Aceasta a fost o lovitură puternică pentru băiatul de culoare care era atât de dornic să înveţe. Totuşi, a reuşit să-l convingă pe profesor să-i dea lecţii noaptea şi a muncit din greu, deşi era deseori foarte obosit. După o vreme, a primit permisiunea să meargă la şcoală, cu condiţia să nu renunţe nici la munca din mină. Aşa că lucra în mină de dis-de-dimineaţă până la ora nouă, când mergea la şcoală, şi venea înapoi după ore.

Când în sfârşit a intrat la şcoală, a întâmpinat alte greutăţi. Toţi ceilalţi băieţi aveau berete cumpărate şi se mândreau cu ele. Booker nu avea, şi nici mama lui nu avea bani de unde să-i cumpere, dar a cusut două bucăţi de material împreună şi i-a dat forma unei berete. Ceilalţi

băieţi râdeau de bereta lui Booker cusută acasă, dar el ştia că era tot ce putuse face mama lui, aşa că încerca să le ignore batjocura. Tânărul Booker avu multe necazuri şi dădu peste probleme la fiecare colţ, dar acei ani grei nu l-au făcut să renunţe la dorinţa lui de a învăţa.

Într-o zi, în timp ce lucra în mină, Booker a auzit din întâmplare o discuţie despre o şcoală avansată pentru băieţi de culoare, care se afla la oarece distanţă. S-a apropiat de cei ce vorbeau şi l-a auzit pe unul din bărbaţi spunând că se ofereau şi locuri de muncă, astfel încât elevii cei mai buni puteau să-şi plătească o parte din cheltuielile pentru internat şi, în acelaşi timp, învăţau şi o meserie. În momentul acela, viaţa lui s-a schimbat. Se hotărî pe loc să meargă la acea şcoală şi îndată ce a luat această hotărâre, ideea nu i-a mai ieşit din cap.

Muncind din greu, a reuşit să strângă ceva bani pentru a pleca spre acea şcoală, numită Institutul Normal şi Agricol din Hampton. După multe greutăţi şi necazuri, a ajuns acolo, dar când a apărut în faţa directoarei, aceasta a ezitat să-l primească. Era foarte obosit după această călătorie şi hainele îi erau rupte şi prăfuite. Arăta ca un vagabond. După câteva clipe de ezitare, directoarea i-a dat o mătură şi l-a trimis să facă curat într-o cameră.

Oare a făcut curat în acea cameră? În viaţa lui nu a făcut curat cu aşa o plăcere. A măturat, apoi a şters praful de patru ori. A frecat fiecare mobilă din acea cameră până strălucea de curăţenie. Simţea că viitorul lui depinde de felul în care va arăta acea cameră. Când termină, directoarea veni să-i examineze munca. Nu găsi niciun fir de praf. „Cred că meriţi să intri în această instituţie”, spuse ea.

Petrecu trei ani la Hampton. Au fost nişte ani grei, pentru că ducea mereu lipsă de bani şi, în plus, a fost nevoit să pornească de la zero, pentru nu ştia mai nimic. Dar a avut tărie de caracter şi greutăţile care i-ar fi descurajat pe alţii, pe el l-au impulsionat. Curând a ajuns la nivelul celorlalţi elevi şi i-a şi întrecut. După trei ani, a devenit profesor la acea instituţie şi a primit datoria de a educa un grup de indieni, descurcându-se remarcabil.

Apoi i s-a oferit o mare şansă. O şcoală normală pentru tineri de culoare urma să se deschidă în Alabama. Multe şcoli pentru copii de culoare se înfiinţaseră de la abolirea sclaviei, dar majoritatea profesorilor nu avuseseră parte de o educaţie adecvată, iar această şcoală era pentru ei. Lui Booker T. Washington i s-a cerut să preia conducerea acestei şcoli şi el a acceptat cu plăcere. Şi-a început munca

într-o cocioabă, cu treizeci de elevi care încercaseră să fie profesori.

În curând, cocioaba deveni neîncăpătoare și Booker văzu o casă veche a unei plantații care nu mai era folosită demult, așa că se hotărî să o cumpere și să o folosească drept școală. Reuși să strângă cei cinci sute de dolari și curând școala se mută într-un loc mai spațios.

Sub conducerea lui, școala se extinse foarte mult. Oamenii de culoare erau atât de mulțumiți de această instituție, încât aduceau vite, atât cât puteau, pentru întreținerea instituției și pentru a-i învăța pe negri cu agricultura. Într-un timp destul de scurt, școala deținea peste două sute de cai, boi, mânji, catâri, viței și peste șapte sute de porci, oi și capre. A fost necesară o extindere a clădirii și curând, Institutul din Tuskegee fu cunoscut în toată țara. În câțiva ani, școala pe care Booker Washington o începu într-o cocioabă ajunse să aibă peste o mie de studenți și un personal de optzeci și șase de profesori.

Booker T. Washington, cunoscut acum drept profesorul Washington, deveni unul dintre cei mai mari oratori din America. A ținut multe discursuri în fața unui public foarte numeros și întotdeauna a reușit să schimbe părerea oamenilor albi despre oamenii de culoare. A ajuns să fie un prieten apropiat al președintelui din acea vreme, Grover Cleveland și a fost de câteva ori invitat de onoare la Casa Albă. Mai târziu, a vizitat Anglia și a fost primit de regina Victoria și de mulți oameni importanți din Marea Britanie. A primit titlul de Doctor în Arte din partea Universității Harvard și se poate spune că acel băiat negru, care s-a născut sclav, a devenit unul dintre cei mai respectați oameni de pe pământ.

Capitolul VI

Băiatul imigrant care a ajuns un rege al industriei

„*Domnul să-ți fie desfătarea, și El îți va da tot ce-ți dorește inima*”. (*Psalmi 37*: *4*)

Î

N luna noiembrie a anului 1837, anul în care regina Victoria a urcat pe tron, Andrew Carnegie s-a născut în Dunfermline, Scoția. Tatăl lui era țesător, și până la inventarea războiului de țesut cu aburi, reușea să asigure familiei sale o viață confortabilă, deși modestă. Mama lui Andrew l-a învățat încă de mic că economia este foarte

valoroasă şi el nu a uitat niciodată această lecţie. Odată, doamna Carnegie i-a pus pe copii să repete un proverb din Biblie. Când a venit rândul lui Andrew, acesta s-a ridicat în picioare şi a spus: „E harnic, nu oricine lucrează, ci acel care lucrează cu plăcere, care nu poate fără lucru”. Deşi Andrew a făcut greşeala să creadă că acest proverb este din Biblie, aceasta demonstrează cât de fixă era această idee în mintea lui.

Într-o zi, tatăl lui s-a întors acasă foarte deprimat. „Andrew”, spuse el, „nu mai am serviciu”. Până la acea vreme, ţesutul se făcea manual pe războaiele de ţesut şi apariţia războaielor cu aburi a dus la concedierea a sute de oameni. Andrew nu a uitat niciodată cuvintele dureroase şi pline de deznădejde ale tatălui său: „Nu mai am serviciu”. Asta însemna „nu mai am bani” şi astfel, întreaga familie s-a trezit faţă în faţă cu sărăcia.

Tatăl lui Andrew nu a reuşit să găsească de lucru în oraş. Alte sute de oameni, la fel ca el, erau daţi afară de la locul de muncă. Nu avea niciun rost să încerce să se mute în alt oraş, pentru că peste tot se întâmpla acest lucru. După câteva zile de sfătuire, familia a decis să urmeze exemplul unor rude şi să plece în Statele Unite.

Familia şi-a vândut războaiele de ţesut şi toate celelalte bunuri din casă şi s-a pregătit pentru lunga călătorie. Aveau doar doi copii, Andrew şi fratele lui mai mic, Tom. În acele timpuri, se naviga cu vapoare cu vele şi traversarea oceanului Atlantic era foarte lungă şi periculoasă, iar după ea urmă o altă călătorie obositoare, de data asta cu trenul. Andrew avea doar unsprezece ani pe atunci.

Familia a ajuns cu bine la Pittsburgh şi domnul Carnegie a găsit de lucru la o fabrică de bumbac. Curând, şi Andrew şi-a găsit de lucru, ocupându-se de un mosor şi primind puţin peste un dolar pe săptămână. Era încântat de faptul că îşi câştiga primii lui bani. La sfârşitul primei săptămâni, când s-a văzut cu salariul în mână, se simţi bogat ca un rege. Un dolar şi douăzeci de cenţi, câştigaţi prin sudoarea frunţii lui! Cât era de mândru!

Munca era grea şi lungă. Lucra de dimineaţa până noaptea târziu, cu o pauză de patruzeci de minute pentru masă. Mai apoi, a primit o altă datorie mai grea, care consta în aprinderea boilerului şi astfel a motorului cu aburi care punea în mişcare toate maşinăriile din fabrică. Munca era atât de grea, încât începu să-i afecteze sănătatea. În fiecare clipă era bântuit de frica unui dezastru şi deseori, în timpul

somnului, îşi întindea mâna să verifice instrumentul de măsurat apa.

Au fost nişte zile negre pentru micul scoţian, dar el era hotărât să nu-şi aducă necazurile acasă. A fost binecuvântat cu o mare voinţă de a reuşi şi, oricât de grea era munca pe care o făcea, nu s-a plâns niciodată. Bineînţeles că exista sărăcie în casa lui, dar era o sărăcie cinstită, de care el nu se ruşina. De multe ori şi-a refuzat unele plăceri pe care ceilalţi băieţi şi le permiteau şi a purtat aceleaşi haine zdrenţuite mult timp, dar nimeni nu l-a auzit vreodată protestând sau plângându-se.

Când a împlinit paisprezece ani, Andrew a primit un post de telegrafist care se plătea cu trei dolari pe săptămână. Nu exista băiat mai mândru decât el în tot oraşul. Pe lângă salariul mai mare, această meserie era mult mai sănătoasă. Era atât de încântat de această slujbă, încât a început să se teamă că o va pierde. El nu cunoştea cartierele financiare ale oraşului în care trebuia să aducă cele mai multe mesaje, dar trecu peste acest obstacol cu ajutorul memoriei sale deosebite. A memorat locaţia exactă a fiecărei firme de pe fiecare stradă, aşa că, atunci când primea o telegramă, ştia exact unde trebuie să o ducă.

Şefii lui au observat perseverenţa şi dăruirea lui şi, la şaisprezece ani, Andrew a fost promovat în funcţia de telegrafist operator, cu un salariu de trei sute de dolari pe an. Această promovare sosi la timp, pentru că tatăl lui tocmai murise şi Andrew deveni acum bărbatul în casă. Mai târziu, a acceptat un post la Divizia din Pittsburgh a Căii Ferate din Pennsylvania.

Cam în această perioadă s-a întâmplat ceva care i-a schimbat cu totul viaţa. Prin intermediul directorului său, Andrew a aflat despre posibilitatea de a cumpăra zece acţiuni din Compania Adam Expres la preţul de cinci sute de dolari. Instinctul lui de afacerist i-a spus că este o ocazie pe care nu trebuie să o piardă şi mama lui era la fel de nerăbdătoare ca şi el să facă această speculaţie. După ce s-au consultat unul cu altul, au decis să-şi ipotecheze casa şi să cumpere acţiunile. Această mică afacere a fost doar prima dintr-un şir lung de afaceri de succes.

Într-o zi, cineva i-a arătat modelul unui vagon de dormit. Aceste lucruri nu existau pe atunci, dar Andrew şi-a dat seama imediat că este o invenţie foarte bună şi a aranjat o întâlnire între inventator şi directorul Căii Ferate. Rezultatul a fost formarea unei companii de construit vagoane de dormit, Andrew Carnegie fiind unul dintre

acţionarii ei. Curând după aceasta, a fost numit director al Diviziei din Pittsburgh a Căii Ferate din Pennsylvania.

Nu mult după această promovare, compania a început să facă experimente privind un pod de fier. Până în acel moment, podurile erau făcute din lemn. Experimentele cu fier au avut succes. Podurile din lemn erau atât de des rupte sau arse, încât ideea podurilor din fier fu primită cu bucurie. Domnul Carnegie, cu simţul lui ascuţit pentru afaceri, a prevăzut că podurile din fier le vor înlocui pe cele din lemn. A format un sindicat şi primul lui obiectiv a fost construirea unui pod de fier lung de peste nouăzeci de metri peste râul Ohio. Aşa au început construcţiile din fier şi oţel, pe care domnul Carnegie le-a realizat până când a ajuns să fie cunoscut în întreaga lume drept „regele oţelului".

După mulţi ani, domnul Carnegie nu numai că a ajuns să deţină propria fabrică de construcţii, dar şi o flotă de vapoare cu aburi care erau folosite pentru a transporta minereurile de fier şi oţel peste Marile Lacuri. Şi-a construit propria cale ferată pentru a duce minereul din port la Pittsburgh, pe o distanţă de 683 de kilometri.

În 1900, Compania Carnegie avea un capital de 100 de milioane de dolari. Uriaşa firmă a dat peste 45 de mii de locuri de muncă. O singură fabrică se întindea pe treizeci şi cinci de hectare de pământ. Nu este o exagerare să spunem că era cel mai mare concern de genul lui din lume. Când domnul Carnegie s-a decis să se retragă, şi-a vândut acţiunile la preţul de 250 de milioane de dolari. Se spunea pe atunci că putea cheltui 35 de mii de dolari pe zi fără să îi afecteze capitalul. Timp de mulţi ani a donat mari sume de bani unor biblioteci şi unor companii care aveau nevoie de ajutor.

Deoarece şi-a croit singur drumul prin lume, de la o situaţie săracă la o poziţie de putere şi mare influenţă, domnul Carnegie nu a avut niciodată răbdare cu oamenii leneşi. Nu voia să aibă în jurul lui nişte pierde-vară. „Concentrarea", spunea el, „este moto-ul meu. Mai întâi, cinstea, apoi sârguinţa, apoi concentrarea". Aştepta ca toţi angajaţii lui să dea tot ce au mai bun din ei.

De-a lungul vieţii, a fost un om cu deprinderi sănătoase, un nefumător şi întotdeauna a spus că vitalitatea minţii şi trupului său se datorează faptului că a evitat să facă lucruri care i-ar fi fost dăunătoare sănătăţii. Educaţia religioasă pe care a primit-o acasă a avut mereu o influenţă pozitivă asupra vieţii lui şi l-a determinat să facă numai bine. Traiul sănătos, cinstea şi devoţiunea faţă de muncă, oricât de grea ar fi

fost aceasta, au făcut din Andrew Carnegie unul dintre cei mai renumiţi oameni de afaceri din lume.

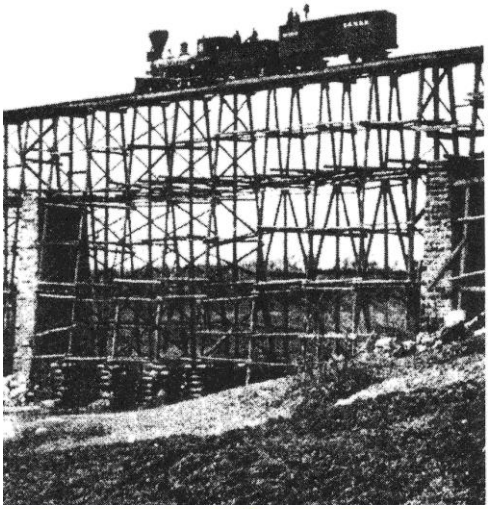

Capitolul VII

Ucenicul unui cizmar care a ajuns un mare învăţat

„Nimeni nu va putea să stea împotriva ta, cât vei trăi. Eu voi fi cu tine, cum am fost cu Moise; nu te voi lăsa, nici nu te voi părăsi. Întăreşte-te şi îmbărbătează-te…” (*Iosua 1*: *5, 6*)

Î

N ultima zi a lunii noiembrie, anul 1852, aproape de satul Llangernyw, în Dendigshire, Wales, a deschis ochii un băieţel. Mândrul tată, care era cizmarul satului, l-a dus pe copil la biserică şi i-a dat numele de Henry Jones.

Părinţii micuţului Henry erau săraci, iar bunicii lui aveau o situaţie materială şi mai precară. Bunicul lui lucra pe moşia boierului şi, pe măsură ce îmbătrânea, salariul lui scădea, până ajunse la vreo patru şilingi pe săptămână. Dar şi această sumă i se păru prea mare moşierului, aşa că o scăzu până la doi şilingi. Bătrânul nu a putut suporta prea mult această situaţie şi a murit curând.

Casa în care s-a născut Henry era foarte mică. Avea doar o cămăruţă la parter, de trei metri pătraţi şi o alta la etaj, de aceeaşi mărime. Camera de jos era mai mereu plină de oameni, pentru că era

folosită drept bucătărie şi cameră de zi. Şapte persoane luau masa zilnic în acea cameră. Era cam dificil să găseşti locuri pentru toţi, dar s-a hotărât ca cei mici să mănânce pe rând. Tânărul Henry, pentru că era mereu grăbit să iasă la joacă, mânca stând în picioare sau pe prag.

Când s-a născut surioara lui Henry, a fost o problemă să găsească un loc pentru pătuţ în acea cameră suprapopulată. Dar au găsit o soluţie. Leagănul a fost pus la etaj şi de piciorul lui a fost legată o sfoară care cobora la parter printr-o gaură în tavan. De câte ori începea bebeluşul să plângă, mama îl ruga pe unul dintre copii să tragă de sfoară, legănând astfel pătuţul. De multe ori, Henry a fost chemat de la joacă ca să tragă de acea sfoară veche.

Acea familie s-a luptat mereu cu sărăcia, pentru că Elias Jones, tatăl lui Henry, câştiga doar câţiva şilingi pe săptămână. Mâncarea era simplă, dar sănătoasă, reducându-se mai ales la pâine cu lapte şi la turte din ovăz. Nu te puteai plictisi o clipă în acea casă, fiind atât de populată şi de agitată. Ori mama făcea mâncare, ori tatăl încălzea nişte fier în foc, ori unul dintre copii striga că vrea nişte pâine cu unt, ori vreun vecin venea să vadă dacă papucii lui sunt gata reparaţi şi mai rămânea la o discuţie. În ciuda sărăciei, care uneori era cumplită, acel cămin era plin de fericire, pentru că fiecare încerca să-l ajute pe cel de lângă el.

Lui Henry nu i-a plăcut să meargă la şcoala din sat, de fapt niciun copil din sat nu agrea acest lucru. Profesorul era foarte sever şi ignorant, stând mereu cu nuiaua în mână şi pedepsind fiecare mică greşeală. Dacă un copil şoptea ceva şi profesorul nu ştia cine a fost, atunci se apuca şi îi lovea pe toţi. Toată ziua se auzeau plânsete venind din şcoală şi nu-i de mirare că, atunci când venea ora patru, elevii răsuflau uşuraţi.

În timpul vacanţelor, în fiecare lună iunie, băieţii erau trimişi în grupuri să rărească napii la fermele vecine. Toate cele cinci săptămâni din vacanţa de vară erau petrecute în felul acesta. Băieţii erau plătiţi cu aproape un şiling pe zi. Micul Henry a început această muncă când avea doar cinci ani şi jumătate. Când se întorceau seara acasă, băiatul era prea obosit să mai meargă şi era luat în braţe din unul din fraţii mai mari. Astfel, până să ajungă cizmar, Henry a rărit napi în fiecare an.

Când era încă un copil, Henry a început să-l ajute pe tatăl lui la făcut şi reparat papuci. Cea mai mare dorinţă a lui era să ajungă un bun

cizmar. Într-o zi, s-a întâmplat ceva ce l-a făcut foarte mândru. Tocmai începeau să se poarte nişte vârfuri la pantofi care trebuiau cusute cu mare grijă. Elias Jones nu era sigur că poate face asta, aşa că s-a dus până la şcoală şi l-a rugat pe profesor să-l lase pe Henry să vină acasă pentru a coase vârfurile.

La doisprezece ani Henry s-a lăsat de şcoală şi a devenit ucenic la tatăl său. Ce moment fericit a fost acela când şi-a pus şorţul de piele! Mama lui voia ca fiul ei să fie fierar sau grădinar, la fel ca fraţii lui, sau băcan, sau orice altceva, numai cizmar nu, dar Henry s-a încăpăţânat să-şi urmeze visul şi să devină cizmar, la fel ca tatăl lui. Micul atelier în care lucrau Henry şi tatăl lui era alăturat de peretele din spate al casei. Printr-o fereastră, Henry putea vedea un hambar şi o căsuţă cu acoperişul de paie. Camera de lucru era atât de îngustă, încât muncitorii trebuiau să se aşeze în colţuri opuse pentru a nu se deranja unul pe altul. Uneori mai venea şi un alt muncitor angajat, şi chiar şi un al patrulea loc era ocupat de către poştaşul care, după ce lăsa scrisorile, mai lucra puţin la nişte pantofi de doamne până să pornească iar la drum. Henry avea impresia că în acel loc îngust puteai să auzi până şi gândurile celui de lângă tine.

Băiatul a ajuns să fie un cizmar foarte iscusit. Munca era cam grea şi cerea mult timp, dar lui îi plăcea şi nu era deloc leneş. Cam în acest timp, s-a întâmplat ceva care a schimbat viaţa lui Henry. Un băiat cam de vârsta lui, pe nume Tom Redfern, a venit în sat şi a preluat conducerea şcolii. Cei doi s-au împrietenit şi Tom i-a povestit lui Henry despre visul lui de a merge la universitate. Curând, Henry i-a împărtăşit visul, deşi părea un lucru imposibil, pentru că părinţii lui erau foarte săraci şi, pe deasupra, băiatul nu avusese parte de o educaţie adecvată.

Henry a fost foarte abătut o vreme. I se părea că nu are cum să-şi vadă visul realizat. Dar îşi făcu curaj şi se hotărî să facă tot posibilul să-şi atingă scopul. După multe insistenţe, i s-a permis să meargă la o şcoală aflată la o oarecare distanţă, într-un loc numit Pandy, trei zile pe săptămână. Henry şi-a scos vechile manuale şi a început să meargă la şcoala din Pandy în fiecare luni, miercuri şi vineri. În celelalte trei zile, muncea din răsputeri la atelierul de cizmar. Băiatul auzi apoi de un examen numit Bursa Reginei, care se ţinea în fiecare an şi prin care elevii buni se puteau înscrie la colegiul Bangor pentru a deveni profesori. Henry era decis să încerce, deşi părea

imposibil de realizat. Mergea la culcare în fiecare seară la ora opt şi la unu dimineaţa poliţistul din sat venea să-i bată la geam. Henry se trezea, se îmbrăca şi învăţa până dimineaţa. Avea atât de mult de învăţat, încât uneori îi venea să renunţe, dar nu a făcut-o niciodată.

În sfârşit, sosi şi perioada examenului. Henry s-a dus la Bangor cu inima cât un purice. Unul dintre fraţi i-a împrumutat un costum şi altul un ceas. A stat la colegiu pe perioada examenului. Erau foarte mulţi concurenţi, dar puţini dintre ei puteau să reuşească. Henry s-a simţit intimidat de ceilalţi studenţi care păreau a fi foarte inteligenţi. A simţit că a făcut o mare greşeală că s-a înscris. Când era singur, plângea ca un copil şi era sigur că nu are nicio şansă. Deşi era foarte emoţionat şi confuz, a făcut tot ce a putut şi când rezultatele au fost publicate peste câteva săptămâni, numele lui apărea printre cei care au trecut în prima clasă.

A intrat la colegiul de pregătire din Bangor şi a învăţat din răsputeri timp de doi ani. A trebuit să fie grijuliu, pentru că a avut puţini bani. Pe parcursul celor doi ani, a rămas în fruntea clasei şi în 1873, când avea doar nouăsprezece ani, i s-a dat conducerea unei şcoli din Brynamman, un sat de mineri din Wales. A rămas acolo doi ani şi a fost îndrăgit şi de elevi, şi de oamenii din sat. Apoi, în 1875, a trecut examenul de admitere la Universitatea din Glasgow.

Anii pe care i-a petrecut acolo au fost foarte frumoşi pentru el, deşi a trebuit să muncească din greu şi să se lupte mereu cu sărăcia. Părinţii lui nu au avut cum să-l ajute şi uneori i se părea că trebuie să se dea bătut, dar întotdeauna i se deschidea o uşă salvatoare şi putea să-şi continue studiile. La sfârşitul universităţii, a dat un examen numit „Clark Fellowship”. Acesta era cel mai greu examen din universitate şi, desigur, cel mai râvnit titlu printre studenţi. Henry nu avusese intenţia să dea acest examen, dar unul dintre profesori l-a convins. Aşa că a dat examenul şi, spre surprinderea lui, el a primit premiul, deşi concurase cu cei mai deştepţi studenţi din universitate. Pe lângă marea distincţie, premiul a constat şi într-o bursă de 225 lire pe an (aproximativ 1100 dolari la acea vreme), timp de patru ani. Şi atunci, pentru prima oară în viaţă, Henry Jones a cunoscut cum e să ai bani să-ţi plăteşti toate cheltuielile şi să-ţi mai şi rămână.

O zi mare pentru el a fost în 1884, când a fost ales să facă parte din profesoratul de la Colegiul Bangor. A rămas acolo câţiva ani, după care a fost numit profesor la Universitatea Sfântul Andrei, din Scoţia.

După ce a petrecut trei ani acolo, i s-a oferit un post foarte important, acela de Profesor de Filosofie Morală la Universitatea din Glasgow. Acesta era unul dintre cele mai importante posturi din universităţile din Anglia. Numai un mare învăţat îl putea ocupa şi Henry Jones l-a ocupat timp de douăzeci şi opt de ani, spre avantajul studenţilor de acolo şi spre onoarea sa.

De la un ucenic al unui cizmar, Henry a urcat pe o treaptă socială care însemna o mare putere şi influenţă, dar şi responsabilitate. Nu a fost deloc un drum uşor. De multe ori era să se lase înfrânt de sărăcie. Dar tăria lui de caracter nu l-a părăsit şi a reuşit să facă lucruri la care nici nu îndrăznise să viseze. În timpul Marelui Război, a ţinut multe prelegeri în Anglia şi în America. Cei trei fii ai lui au fost pe front şi cel mai mic a murit în Franţa. Henry Jones a murit în 1922, lăsând în urmă amintirea unei vieţi nobile şi curajoase.

Capitolul VIII

Dintr-un cort de ţigani la amvon

„*Lăudaţi pe Domnul*, *chemaţi Numele Lui*, *vestiţi lucrările Lui printre popoare*, *pomeniţi mărimea Numelui Lui*! *Cântaţi Domnului*, *căci a făcut lucruri strălucite*: *să fie cunoscute în tot pământul*!” (*Isaia 12*: *4*, *5*)

Î

N martie 1860, o familie de ţigani a poposit pe o bucată de pământ de lângă pădurea Epping, în sudul Angliei. Erau nişte oameni leneşi care se mutau dintr-o parte în alta după pofta inimii. Ţiganii nu erau bineveniţi nicăieri, pentru că aveau o reputaţie de oameni necinstiţi şi probabil, această familie, pe numele ei Smith, nu se deosebea cu nimic de ceilalţi membri ai şatrei. Dar într-o zi, în timp ce se aflau în acel loc, mai exact pe 31 martie, în acel cort s-a născut un băieţel care a primit numele de Rodney.

Părinţii lui îşi câştigau viaţa la fel ca ceilalţi ţigani. Călătoreau prin ţară făcând şi vânzând coşuri, obiecte de tinichea, cârlige de rufe şi scaune din nuiele. Tatăl lui Rodney, Corneliu, se ocupa şi cu cumpărarea şi vânzarea cailor. Cum era de aşteptat, micul Rodney n-a avut parte de o educaţie. El călătorea împreună cu părinţii lui şi a învăţat să meargă din uşă în uşă să vândă cârlige de rufe şi alte lucruri.

Era un flăcău isteţ şi, împreună cu fraţii şi surorile lui, cutreierau toate câmpiile, învăţând foarte multe despre tot felul de flori şi păsări. Părinţii lui nu ştiau nici să scrie, nici să citească, aşa că nici el nu a fost împovărat cu lecţii. Era încă prea mic ca să înţeleagă valoarea unei educaţii şi de aceea nu-şi făcea griji pentru asta. Era un copil liber, fericit, fără nicio grijă, până când s-a întâmplat un lucru care i-a schimbat toată viaţa.

Sora mai mare a lui Rodney s-a îmbolnăvit şi tatăl lui a dus căruţa în faţa casei unui doctor. Doctorul urcă treptele căruţei, privi înăuntru şi îl chemă pe copilul bolnav la el. „Fata ta are variolă. Trebuie să plecaţi imediat din oraş”, îi spuse doctorul tatălui lui Rodney. Omul îndurerat îşi duse căruţa departe de oraş, într-un loc numit Morton Lane. Acolo a aşezat cortul, apoi a dus căruţa în care se afla copilul bolnav mai departe de cort. El a rămas cu fetiţa în căruţă, în timp ce mama a rămas cu ceilalţi patru copii în cort. Curând, încă un băiat se îmbolnăvi şi fu şi el mutat în căruţă. Au fost nişte zile grele pentru mama lui Rodney. Făcea de mâncare pentru copiii bolnavi, apoi o ducea la jumătatea drumului dintre cort şi căruţă şi îi făcea un semn soţului să vină să o ia. În neliniştea ei, sărmana mamă se apropia tot mai mult de căruţă. Într-o zi, s-a apropiat prea mult. Şi ea s-a îmbolnăvit şi, când a consultat-o doctorul, a spus că e tot variolă.

O perioadă bună de timp, bărbatul s-a îngrijit de soţia lui, dar a fost în zadar. Pe zi ce trecea, era tot mai rău. Rodney se plimba pe câmp cu sora lui, Tilly, când sora mai mare a venit şi i-a anunţat: „Rodney, mama a murit”. Micul ţigan căzu la pământ de parcă ar fi fost împuşcat. Mama lui era doar o ţigancă simplă, fără educaţie, dar era mama lui şi băiatul a simţit că viaţa va fi mult mai grea fără ea.

După moartea mamei, Rodney a continuat să-l ajute pe tatăl lui cu vânzarea lucrurilor făcute de ei înşişi. Era foarte mândru că-l putea ajuta pe tatăl lui şi că se descurca foarte bine cu vânzările. Odată, a vândut aproape nouă sute de cârlige. Era un băieţel cu o privire vioaie, deloc timid şi a ajuns foarte cunoscut în oraşele prin care treceau ţiganii. Atunci când o doamnă nu voia să cumpere sau ezita, el îi spunea: „Doamnă, acestea sunt cele mai bune cârlige de pe piaţă. Nu cer de mâncare, nu plâng şi nu vă vor trezi în mijlocul nopţii”. Dacă încă nu era convinsă, atunci Rodney îi spunea că nu are mamă. Nu-i de mirare că, având umor şi voinţă, se descurca foarte bine.

Când Rodney avea puţin peste paisprezece ani, tatăl lui a

devenit creştin. Corneliu Smith s-a schimbat în bine şi viaţa în căruţa lor era mai fericită. Tatăl a luat foarte în serios această schimbare: a renunţat la băutură, la furat şi la înjurături şi, oriunde mergea cu căruţa, căuta să poposească într-un loc în care putea să înveţe mai mult despre Dumnezeu. Copiii au fost şi ei impresionaţi de schimbarea tatălui lor şi Rodney s-a decis să urmeze exemplul lui şi să-şi încredinţeze viaţa lui Dumnezeu.

Deşi avea aproape cincisprezece ani, Rodney Smith nu ştia încă să scrie şi să citească. Nu a fost la şcoală nici măcar o zi din viaţă. Când deschidea Biblia s-o citească, o ţinea cu susul în jos. Trecând cu căruţa prin diferite oraşe, încerca să citească ce scria pe deasupra magazinelor, dar îi era foarte greu şi, dacă nu erau doar nişte cuvinte scurte, nu le putea desluşi. Totuşi, exersând mereu în fiecare clipă liberă pe care o avea, a învăţat să citească, la început mai rar, apoi din ce în ce mai bine. A cumpărat un dicţionar pe care nu-l mai lăsa din mână. De câte ori dădea peste un cuvânt pe care nu-l ştia, îl căuta în dicţionar. Avea o memorie bună şi odată ce căuta înţelesul unui cuvânt, nu-l mai uita. A început să citească foarte des Biblia şi curând a început să spere că într-o zi va putea să predice. Era conştient de faptul că, timp de zece ani, în loc să meargă la şcoală, a hoinărit pe toate câmpiile şi străzile, dar nu a fost vina lui şi s-a hotărât să încerce să recupereze timpul pierdut. Avea o voce frumoasă şi adesea cânta la întâlnirile religioase din oraşele şi satele prin care trecea. Apoi a căpătat curaj şi a ţinut scurte cuvântări. Cum nu era educat şi abia dacă citise ceva cărţi, cuvântările lui erau foarte simple, dar spuse cu toată convingerea.

În acea perioadă, pastorul William Booth, cunoscut mai târziu drept generalul Booth, a iniţiat o mişcare numită Misiunea Creştină. Domnul Booth a auzit despre Rodney Smith şi l-a convins să i se alăture. Aceasta se întâmpla în 1877, când băiatul avea şaptesprezece ani.

Când Rodney şi-a dezvăluit intenţia de a deveni predicator, strigăte de bucurie s-au auzit venind dinspre căruţa lui. Rodney umbla cu paşi mari prin faţa căruţei, ţinându-şi cele trei-patru cărţi sub braţ. În dimineaţa plecării, s-a îmbrăcat cu hainele noi pe care le cumpărase din puţinii bani pe care îi avea şi şi-a împachetat toate bunurile într-o cutie. Şi-a luat „rămas-bun” de la tatăl şi de la fraţii lui şi apoi, acest flăcău de ţigan, cu o brumă de educaţie şi cu câţiva bănuţi, luă trenul spre Londra pentru a se dedica muncii creştine. A ajuns la destinaţie în

aceeaşi seară şi s-a dus la oamenii cu care ştia că va trebui să trăiască o perioadă bună de timp. În acea seară, Rodney a stat la masă să mănânce şi a folosit cuţitul şi furculiţa pentru prima oară în viaţă. Se simţea foarte ruşinat şi, când i s-a pus o bucată de pânză alături de farfurie, nu ştia ce să facă cu ea. A crezut că e o batistă şi aşa le-a şi spus gazdelor. Dar şi-a dat seama că a greşit şi, zăpăcit, le-a spus: „Vă rog să mă iertaţi, eu nu cunosc asemenea lucruri. Eu sunt doar un fiu de ţigan şi n-am fost învăţat cu toate acestea. Ştiu că voi face multe greşeli, dar v-aş fi foarte recunoscător dacă m-aţi corecta întotdeauna. N-am să mă supăr".

Prima slujbă pe care a ţinut-o singur a fost cam dificilă pentru el. Ştia să vorbească, să se roage şi să cânte, dar încă citea foarte greu. Totuşi, şi-a dat toată silinţa. Începea să citească un capitol şi, dacă ajungea la un cuvânt lung pe care nu ştia să-l pronunţe, se oprea şi vorbea puţin, apoi continua să citească, sărind peste acel cuvânt. A ajuns să fie considerat un bun orator şi un om muncitor. Faptul că era ţigan îi făcea pe oameni curioşi să-l cunoască şi, în scurt timp, ţinea cuvântări în faţa unor mulţimi mari.

În următorii ani, Rodney a progresat mult. A învăţat să citească cu uşurinţă şi discursurile lui erau ascultate cu mare interes. Se trezea dimineaţa tare şi petrecea câteva ore bune citind şi rugându-se. După-amiaza, îi vizita pe nevoiaşi şi seara ţinea predici ori în aer liber, ori în săli. De multe ori a fost trimis în oraşe în care munca creştină era în declin, dar oriunde mergea, se întâmpla acelaşi lucru: predicile lui convingătoare şi vocea lui frumoasă atrăgeau multă lume.

La Hull a avut cei mai mulţi enoriaşi. La rugăciunea de duminică dimineaţă de la ora şapte se strângeau cam o mie cinci sute de oameni, iar la celelalte slujbe se întâmpla uneori ca mii de oameni să nu mai încapă în clădire şi să stea afară. În această vreme, Rodney era deja căsătorit şi era numit „Ţiganul Smith", iar Misiunea Creştină devenise Armata Salvării. Sub grija sa, munca la Hull crescuse într-atât, încât aici se vindeau săptămânal 15.000 de copii ale ziarului *Strigătul Războiului*.

De la Hull a fost trimis la Hanley. Aici a găsit un număr mic de oameni rugându-se într-o clădire mare care fusese un circ. Curând, vechiul circ, care putea adăposti 2.500 de oameni, era ticsit cu lume şi mulţimi la fel de mari ca cele de la Hull, sau poate mai mari, au venit să-l audă predicând pe Rodney. A fost o adevărată reînviere a religiei

care s-a simţit pe kilometri întregi împrejurul oraşului.

Curând după aceasta, Smith a început să lucreze ca evanghelist la biserici şi şi-a îndeplinit datoria timp de mulţi ani. În 1886, la rugămintea insistentă a unor prieteni, a făcut prima vizită în America. Când a ajuns în New York, nu era cunoscut deloc şi predicatorii şi membrii bisericilor de acolo s-au cam speriat la ideea unui pastor ţigan. După câteva şovăieli, un pastor al unei biserici mari a fost de acord ca Rodney să ţină o misiune de evanghelizare în biserica lui. Era o clădire mare, în care încăpeau 1.500 de oameni, dar a fost plină de lume încă de la prima slujbă şi a continuat să fie aşa în toate cele trei săptămâni în care a stat ţiganul acolo. Rodney a primit apoi mai multe cereri de slujbe decât putea onora. Ziarele povesteau despre munca lui uimitoare şi dovezile binelui pe care îl făcea puteau fi văzute peste tot. Mii de oameni au fost binecuvântaţi de predicile lui şi, când a sosit timpul să se întoarcă în Anglia, toată America i-a urat „rămas-bun”.

Cei care l-au auzit predicând, nu-şi puteau crede urechilor când aflau că Rodney a crescut într-un cort şi că n-a mers nicio zi la şcoală. Engleza lui era atât de corectă şi ideile lui atât de clare şi de plăcute, încât părea că a învăţat tot ce ştie într-o universitate. Dar el nu a vrut să uite niciodată şi nu a vrut nici ca ceilalţi să uite de unde a plecat.

La întoarcere, Smith a primit postul de asistent al pastorului F.S. Collier, în Manchester. Aici a continuat să fie o adevărată binecuvântare pentru mulţi oameni. Câteodată a predicat şi în faţa unei adunări de peste cinci mii de oameni şi întotdeauna cu succes. A ajuns să fie cunoscut drept unul dintre cei mai mari evanghelişti din Marea Britanie.

Smith a vizitat de multe ori America şi de fiecare dată oamenii l-au iubit şi l-au respectat şi mai mult. Oriunde mergea, mulţimile se îngrămădeau să-l asculte şi nu plecau niciodată dezamăgite. Pentru americani era o adevărată sărbătoare când Rodney venea la ei şi l-ar fi primit cu bucurie să trăiască acolo dacă el ar fi vrut.

Rodney Smith a predicat în întreg ţinutul Imperiului Britanic. A fost timp de mulţi ani unul dintre cei mai renumiţi predicatori din Anglia. Mesajul lui direct şi simplu a schimbat în bine mii de oameni. Multe personalităţi au recunoscut în el un trimis al lui Dumnezeu şi l-au tratat ca atare. A avut ca prieteni unii dintre cei mai mari oameni şi totuşi nu şi-a pierdut simplitatea şi I-a mulţumit mereu lui Dumnezeu pentru că l-a făcut ceea ce este. Odată, a spus: „Am trecut

prin experienţe ciudate, dar pătrunzătoare. Am trăit în multe case, am fost oaspetele unor oameni de diferite rase şi condiţii sociale. Am fost prezentat la doi preşedinţi ai Statelor Unite, am cinat cu episcopi şi arhiepiscopi. În biroul meu am o scrisoare de la regina Victoria şi alta de la o ducesă regală, dar cele mai valoroase lucruri din casa mea sunt două fotografii care se află atârnate pe pereţii dormitorului meu. Una reprezintă căruţa în care a murit mama mea şi cealaltă e fotografia unui grup de ţigani. Înainte să adorm, întotdeauna mă uit la acele poze şi-mi spun: «Rodney, dacă nu te-ar fi ajutat Dumnezeu, acum ai fi fost tot acolo. Binecuvântat fie numele Lui, acum şi pururi.»”.

Capitolul IX

Bărbatul orb care a ajuns directorul general al poştelor din Anglia

„D*omnul deschide ochii orbilor;* D*omnul* î*ndreaptă pe cei* î*ncovoiaţi.* D*omnul iubeşte pe cei neprihăniţi*”. (P*salmi 146: 8*)

P

E 26 august 1833, cu patru ani înainte de domnia reginei Victoria, Henry Fawcett s-a născut la Salisbury, Anglia. A fost trimis la şcoală, dar nu s-a descurcat prea bine. Profesorul i-a spus că mintea lui e ca o strecurătoare şi învăţa atât de greu, încât a ajuns să fie considerat tontul clasei. Însuşi tânărul Henry a recunoscut că nu-i place la şcoală. Lui îi plăcea să fie în aer liber, în pădure, dar părinţii îl trimiteau să înveţe şi îl puteai vedea în fiecare zi cum mergea încet ca un melc la şcoală.

Exista un singur lucru care nu-l părăsea niciodată şi acela era pofta de mâncare. Întotdeauna se plângea că nu primeşte destul de mâncare. Când familia lui s-a mutat din Salisbury, Henry a fost trimis la internat şi în fiecare scrisoare pe care o expedia acasă, spunea că este ţinut înfometat. Într-o scrisoare adresată mamei sale, scria: „Te rog, când familia termină de golit osul de carne, trimite-l mie”. Totuşi, în ciuda tânguielilor lui, creştea pe zi ce trece mai mare şi mai puternic, astfel încât la zece ani era cu câţiva centimetri mai înalt decât ceilalţi colegi de aceeaşi vârstă.

La paisprezece ani a fost trimis la Colegiul Queenwood şi a început să acorde mai multă atenţie studiatului. A muncit din greu cât

timp a mers la această şcoală, iar la nouăsprezece ani a intrat la faimoasa Universitate Cambridge. Din prima zi, Henry Fawcett a fost popular printre toţi studenţii. Era foarte înalt, puţin peste un metru şi nouăzeci de centimetri, şi când umbla prin campus sau pe holurile universităţii, călca cu nişte paşi mari. Avea o fire foarte veselă şi optimistă şi era binevenit oriunde.

Cel mai mare vis al lui era să devină membru al parlamentului britanic, pentru a-şi putea ajuta cât mai bine semenii. Multe dintre legile ţării sale le găsea a fi crude şi nedrepte. Considera că pe umerii celor săraci apăsau prea multe poveri. Spera din tot sufletul să ajungă în acea poziţie de unde să poată îndrepta lucrurile.

Pentru a putea intra în parlament, a început să studieze dreptul, dar avea probleme atât de grave cu vederea, încât i s-a interzis să mai citească ceva până când situaţia nu se va îmbunătăţi. Nu s-a plâns şi a respectat sfaturile doctorului. A plecat să stea cu familia în Salisbury. În timpul acestei vizite s-a întâmplat un lucru îngrozitor. În dimineaţa zilei de 15 septembrie 1858, el şi tatăl lui au plecat să urce pe Hamham Hill, de unde puteau vedea o privelişte minunată. Amândoi aveau puştile la ei în speranţa că vor găsi ceva vânat. În timp ce traversau un câmp, Henry o luă înaintea tatălui său. O potârniche se ridică de la pământ şi tatăl, care nu observase cât de aproape era Henry, trase un foc şi nişte alice au intrat în ochii băiatului. Din acel moment până în clipa în care a murit, Henry a fost orb.

Henry Fawcett avea doar douăzeci şi cinci de ani când a avut loc acest accident groaznic. A fost dus înapoi la casa tatălui său într-un car. Nu şi-a pierdut calmul când a auzit diagnosticul pus de doctor. Cortina se lăsase şi el nu va mai putea vedea niciodată lucrurile pe care ceilalţi oameni le vedeau, nici nu va mai putea citi cărţile şi ziarele pe care le îndrăgea atâta. Dar, începând cu acea zi şi până în clipa în care a murit, douăzeci şi şase de ani mai târziu, nimeni nu l-a auzit vreodată să-şi plângă de milă sau să arate cât era de afectat de cele întâmplate. Nu voia ca oamenii să simtă milă pentru el, iar scrisorile pe care le-a primit de la oameni bine-intenţionaţi i-au făcut mai mult rău decât bine. Dorea ca cei din jurul lui să uite de handicapul lui şi să-l trateze ca pe un om normal.

S-a hotărât imediat că va continua să înveţe pentru a-i servi pe oameni în parlament. Ştia că are un handicap pe care poate niciun alt politician nu l-a avut înainte, dar a demonstrat un curaj şi o

perseverenţă extraordinară.

Curând după accident, a încercat să umble pe afară. Desigur că s-a împiedicat de la primul pas pe care l-a făcut. Când cineva l-a luat de mână ca să-l ajute să se ridice, i-a spus: „Lasă-mă. Trebuie să învăţ să merg fără să văd şi vreau să încep de pe acum. Doar să-mi spui când o iau în direcţia greşită”.

Toţi cei care îl cunoşteau atunci pe Henry Fawcett au fost martorii curajului şi optimismului lui. Dacă cumva era supărat, nu spunea nimic nimănui, mai ales tatălui şi mamei sale. Atunci când era cu ei, era veselia casei, zburdalnic ca un şcolar şi râdea cu atâta plăcere de se zguduiau pereţii. „Vreau să trăiesc până la nouăzeci de ani”, spunea el şi chiar aşa şi intenţiona. Nimeni nu l-a auzit spunând vreodată un cuvânt rău despre cineva. Întreaga viaţă a căutat să dăruiască bunătate şi înţelegere şi cel mai fericit era atunci când ajuta pe cineva la nevoie.

Reţinea foarte bine vocile, o aptitudine care se dezvoltă de obicei foarte bine la oamenii nevăzători. Se spunea că dacă auzea o dată o voce, n-o mai uita niciodată. Uneori, când vorbea cu cineva pe care nu l-a văzut de mult timp, era puţin confuz, dar imediat se însenina, aducându-şi aminte numele persoanei. Simţul auzului i se ascuţi atât de mult, încât îşi putea da seama când cineva era supărat sau era bolnav după vocea acestuia. Uneori îi lua prin surprindere, spunând: „Ce s-a întâmplat cu tine azi? Eşti cam palid”. Un bărbat care nu l-a mai văzut de douăzeci de ani a rămas uimit să-şi audă numele strigat de Fawcett.

Henry a încercat de două ori să intre în parlament, dar fără succes. A fost înfrânt la Cambridge, în 1863, cu 81 de voturi în minus şi, câteva luni mai târziu, la Brighton. Au fost mulţi cei care au votat contra lui pentru că au crezut că handicapul lui este prea grav pentru ca el să poată fi folositor în acea mare adunare. Dar el nu credea deloc aşa şi a încercat din nou în 1865, când avea treizeci şi doi de ani, şi de data asta a fost ales.

A fost o zi minunată pentru Henry Fawcett când a intrat în parlament. După ce orbise, nimeni, nici măcar cei dragi, nu mai credeau că va reuşi. Acest succes a fost posibil numai datorită unei voinţe de fier.

Înconjurat de unii dintre cei mai mari politicieni ai secolului nouăsprezece, bărbatul orb se aşeză tăcut la locul lui. A stat foarte

liniştit la început, încercând să învețe cum se proceda în parlament, ceea de era destul de greu pentru oricine şi foarte greu pentru el. Şi-a ţinut primul discurs în martie 1866. Spre deosebire de colegii lui, el nu avea notiţe. A trebuit să se bazeze doar pe memoria lui. Discursul lui a fost ascultat cu mare atenţie. Imaginea acestui bărbat înalt, nevăzător, cu o voce şi o apariţie serioasă, a fermecat întregul parlament şi chiar şi cei care nu erau de acord cu el au fost impresionaţi de înfăţişarea lui plăcută şi de pasiunea lui.

În anii care au urmat, Henry Fawcett a ţinut multe discursuri în parlament. Nu era deloc un membru tăcut. Vocea lui era auzită ori de câte ori se discuta o cauză bună şi le ţinea mereu apărarea celor neajutoraţi. Nu era preocupat doar de concetăţenii lui, ci a luptat câţiva ani şi pentru oamenii săraci din India. A devenit un adevărat apărător al indienilor, fiind numit „membrul parlamentului pentru India” şi a primit multe scrisori din partea acelor oameni pe care ştia că nu-i va putea vedea niciodată.

A intrat în multe dispute politice, dar exista un lucru cu care până şi oponenţii lui erau de acord: niciodată nu-şi urmărea propriul interes. Muncea din greu pentru a-i ajuta pe cei pe care îi considera mai puţin norocoşi decât el.

În 1880, Henry Fawcett a fost numit director general al poştelor din Anglia, un post important, care implica şi o mare responsabilitate. Poşta avea peste 90.000 de angajaţi.

Într-o zi însorită de primăvară, Henry Fawcett şi-a ocupat postul la biroul general. A fost prezentat tuturor şefilor de departament şi celor mai jos în rang. În timp ce dădea mâna cu toţi cei pe care tocmai îi cunoscuse, cineva îi şopti: „Nu se obişnuieşte ca directorul general să dea mâna cu cei de rang inferior”. Era cam greu să-l superi pe Henry Fawcett, dar acea remarcă îl indignă imediat: „Presupun că am libertatea de a face ce vreau cu mâinile mele”.

S-a preocupat de toţi cei care, într-un fel sau altul, lucrau pentru poştă. Încă din prima zi a lucrat la îmbunătăţirea condiţiilor de muncă. Se interesa de fiecare angajat şi nimic nu părea să fie prea mult pentru acest bărbat răbdător şi prietenos. Bineînţeles, din cauza bunătăţii lui, unii profitau de el, dar el era cel mai fericit când vedea că niciodată până atunci în istoria poştei engleze, sistemul n-a funcţionat atât de bine şi oamenii n-au fost mai mulţumiţi. Unul dintre marii politicieni ai vremii a spus: „Poşta nu se poate afla sub conducerea unui director

mai capabil şi nici angajaţii ei nu pot avea un prieten mai bun”.

În decembrie 1883, s-a îmbolnăvit grav de difterie[6], urmată apoi de tifos[7]. Pentru un timp, se pierduse speranţa că se va însănătoşi şi întreaga Anglie citea zilnic buletinele care dădeau informaţii despre starea lui. Aceasta dovedeşte ce loc important a ocupat acest bărbat orb în viaţa şi în inimile concetăţenilor săi. Însăşi regina telegrafia în fiecare zi sau chiar mai des.

Domnul Fawcett s-a întremat şi s-a întors la muncă la fel de puternic ca întotdeauna. În anul următor, a primit titluri de la universităţi renumite, inclusiv Oxford şi Glasgow. Apoi, în noiembrie 1884, s-a îmbolnăvit pe neaşteptate şi a murit liniştit în prezenţa soţiei şi a fiicei sale, precum şi a câtorva prieteni. Cel care a trăit în întuneric aproape treizeci de ani, fără să protesteze sau să se plângă, a trecut în lumina eternă a lui Dumnezeu.

Întreaga naţiune a suspinat în clipa în care acest om curajos a fost înmormântat la biserica de la Salisbury. Cei mai renumiţi oameni şi-au prezentat omagiile în amintirea lui. Regina Victoria i-a trimis văduvei sale o scrisoare mişcătoare, iar onorabilul W.E. Gladstone a spus că niciun alt om nu va fi păstrat cu o sfinţenie mai mare în amintirea concetăţenilor săi. Handicapul lui nu l-a împiedicat pe Henry Fawcett să ajungă unul dintre cei mai mari oameni ai generaţiei sale.

Capitolul X

Băiatul plugar care a ajuns un faimos naturalist

„Căutaţi mai întâi Împărăţia lui Dumnezeu şi neprihănirea Lui, şi toate aceste lucruri vi se vor da pe deasupra”. (*Matei 6*: *33*)

Î

ÎNTR-O seară, în oraşul Dunbar din Scoţia, un băiat alerga foarte bucuros pe străzi şi le striga colegilor săi: „Plec în America mâine dimineaţă!”. Când n-au vrut să-l creadă, el le-a spus: „Ei bine, veţi vedea dacă voi fi la şcoală mâine dimineaţă”.

Băiatul era John Muir. În seara aceea, în timp ce îşi pregătea

---

[6] Boală infecţioasă provocată de bacilul difteric care, localizându-se în faringe, formează membrane false ce împiedică respiraţia şi înghiţirea alimentelor

[7] Boală epidemică febrilă, cauzată de o infecţie parazitară.

lecţiile pentru a doua zi împreună cu fratele lui, David, tatăl lor veni şi le spuse: „Băieţi, nu mai învăţaţi atâta, că mâine dimineaţă plecăm în America!”. Băieţii au sărit în sus de bucurie. Chiar şi părerea de rău de a se despărţi de bunicii pe care îi iubeau mult a fost ştearsă de imaginea vieţii pe care o vor avea peste ocean. Domnul Muir a decis să-i ia cu el pe John, care avea unsprezece ani, pe David, de nouă ani şi pe Sara, de treisprezece ani. Doamna Muir urma să rămână în Scoţia împreună cu ceilalţi patru copii până când noua casă va fi gata.

După o călătorie de şapte săptămâni într-un vapor cu vele, imigranţii au ajuns în America şi s-au stabilit în Wisconsin. Cu ajutorul unor vecini şi având pregătite materialele pentru acoperiş şi pentru pereţi, domnul Muir construi un bordei în mai puţin de o zi. John Muir a îndrăgit împrejurimile de cum le-a văzut. El considera natura un loc superb. Urmărea cu cea mai mare plăcere păsările, animalele, copacii, florile, izvoarele şi lacurile şi totul din jurul lui îi umplea inima de bucurie. Ferma se afla pe un teren păduros şi familia s-a apucat imediat să-l defrişeze. John se distră făcând grămezi mari de vreascuri şi dându-le foc. Domnul Muir a adus o pereche de boi şi au început să are pământul. Băieţii se trezeau dis de dimineaţă şi îl ajutau pe tatăl lor să cureţe pământul şi să construiască o casă, pentru ca restul familiei care rămăsese în Scoţia să poată veni cât mai repede la ei. Toamna târziu, chiar înainte de prima zăpadă, casa era gata şi doamna Muir cu ceilalţi patru copii sosiseră.

John era cel mai mare dintre băieţi şi tatăl lui se aştepta ca el să muncească cât un bărbat. În timpul verii se lucra din greu, mai ales la seceriş şi la prăşit porumbul. În primii ani, tot pământul trebuia să fie săpat şi John nu avea un minut de odihnă. Nu aveau uneltele potrivite, iar pământul trebuia să fie săpat şi mărunţit foarte bine. John era foarte mândru că putea să muncească atât de mult, uneori câte şaisprezece, chiar şaptesprezece ore pe zi.

Iarna, John şi fraţii lui se trezeau devreme să dea de mâncare la animale, să ascute topoarele, să aducă lemne în casă şi să facă multe alte treburi. Indiferent de vreme, mereu era de lucru. Era o muncă de pionierat şi doar prin efort şi sudoare puteau să-şi câştige existenţa.

John a fost pus să lucreze la plug când avea doisprezece ani şi abia dacă ajungea la mânere. Timp de mai mulţi ani, aratul acelui pământ păduros a fost sarcina lui. De la început, John şi-a pus în gând să facă această muncă la fel de bine ca un bărbat şi aşa a şi fost. Nimeni

nu putea trage o brazdă mai dreaptă decât el. Munca era foarte grea din cauza cioatelor de copaci care se aflau răspândite pe tot acel pământ.

O altă datorie a lui John era să crape drugi pentru gardurile lungi în formă de zigzag. Aceasta era o muncă obositoare, care cerea îndemânare. Uneori, John tăia şi crăpa sute de drugi pe zi din buşteni scurţi şi noduroşi de stejari, mânuind ciocanul de dimineaţa până seara, când începeau să-l doară mâinile. Se mândrea cu munca pe care o făcea, dar probabil că efortul depus atunci i-a afectat creşterea şi de aceea John era cunoscut drept „prâslea familiei”.

După opt ani de muncă istovitoare, terenul din jurul fermei era în sfârşit defrişat. John a muncit ca un bărbat, trezindu-se la patru dimineaţa şi trudind până seara târziu. Depusese jurământul temerar să muncească ca un bărbat şi l-a respectat chiar şi atunci când nu mai putea de oboseală. Apoi, după ce pământul era în sfârşit curat, tatăl lui a cumpărat un alt ogor şi munca de defrişare şi de împrejmuire a început din nou.

Curând, toată familia se mută la nouă fermă ce avea numele de Hickory Hill. Era un pământ bun, dar nu avea apă şi de aceea era nevoie de o fântână adâncă de vreo treizeci de metri. Cu excepţia primilor trei metri de pământ, restul era piatră. Domnul Muir a încercat să o arunce în aer, dar a eşuat şi a hotărât să-l pună pe John să facă toată munca cu o daltă de pietrar. Era o muncă grea şi periculoasă. Trebuia să stea înghesuit în acel loc cu un diametru de niciun metru şi să ciobească zi după zi, luni în şir. Dimineaţa, domnul Muir şi David îl coborau într-un vinci, apoi plecau la lucru şi se întorceau la amiază să-l scoată de acolo pentru a veni la masă. După masă era coborât din nou şi lăsat acolo până seara.

Într-o zi, era să se sufoce din cauza gazelor de acid carbonic care se adunaseră la fundul gropii pe timpul nopţii. Se simţi rău imediat cum coborî înăuntru, dar reuşi să strige: „Scoateţi-mă afară”. Fu scos de acolo mai mult mort decât viu. Au vărsat apă ca să absoarbe gazul şi au aruncat o legătură de fân legată cu o funie pentru a duce aer curat în groapă să stârnească otrava. În sfârşit, s-a făcut rost de apă şi au fost puse două găleţi din fier pentru a o scoate la suprafaţă.

Norocul lui John că a învăţat bine la şcoală până să plece din Scoţia, pentru că de când a ajuns în America nu a avut deloc timp să înveţe. Timp de mulţi ani, fiecare moment din zi era folosit pentru o

muncă manuală. Totuşi, John tânjea să înveţe şi a citit cu sete toate cărţile de care a putut face rost. Printre acestea se afla Biblia, fragmente din Shakespeare, din Milton, Cowper şi alţii, cărţi care nu prea erau citite de băieţii de vârsta lui.

La douăzeci şi trei de ani s-a hotărât să se înscrie la universitate. Tatăl lui i-a spus că va trebui să se întreţină singur. Aşa a şi făcut, mai întâi trăind foarte simplu şi apoi lucrând oriunde pentru a câştiga un dolar. În timpul vacanţelor de vară preda la şcoală şi lucra la câmp. În colegiu a trăit atât de cumpătat, încât uneori cheltuia doar jumătate de dolar pe săptămână.

Lucrul care l-a interesat mereu pe John Muir a fost natura cu minunăţiile ei. Încă din copilărie, când se juca pe câmpiile de lângă Dunbar, a îndrăgit viaţa în aer liber şi toate fiinţele care trăiau şi creşteau în natură. La terminarea universităţii, a avut probleme cu vederea şi era chiar să rămână orb. Atunci s-a decis să trăiască în aer liber şi să vadă cât mai mult din lume.

A plecat într-o călătorie pe jos prin mai multe ţări. A vizitat Cuba, Panamá şi apoi s-a îndreptat direct spre San Francisco, unde a ajuns cu mai puţin de un dolar în buzunar. A parcurs această distanţă pe jos. A dormit sub cerul liber şi a adunat pe drum tot felul de exemplare biologice. Uneori rămânea fără niciun ban şi trebuia să-şi caute de lucru pentru a câştiga suficienţi bani ca să-şi continue călătoria.

Cum a ajuns în San Francisco, a vizitat munţii Sierra Nevada, munţi care au rămas pentru el până la moarte o sursă de bucurie. S-a plimbat prin ei până i-a cunoscut ca-n palmă. Eforturile lui au fost cele care au convins congresul să facă din regiunea Yosemite un parc naţional. El a fost numit „tatăl parcului Yosemite”.

În 1876, a fost făcut membru al Centrului de Inspecţie Geodezică a Coastelor Statelor Unite şi a fost în Alaska, unde a călătorit singur sute de kilometri. Mai târziu, a vizitat Siberia, Norvegia şi Elveţia. El nu a trecut prin acele locuri ca un turist, ci, oriunde se oprea, studia cu mare grijă florile şi animalele care trăiau acolo. Observa cu cea mai mare atenţie lucrurile la care unii doar aruncau o privire. Pasiunea lui l-a dus prin India, Rusia, Australia, Noua Zeelandă, Brazilia şi alte ţări. A călătorit mii de kilometri pe jos şi a dormit pe câmp sau în cort.

Este autorul multor cărţi şi articole care au apărut în reviste

importante. A scris despre animale, insecte şi flori şi îşi aduna informaţiile direct de la sursă. Cunoştea aceste lucruri pentru că trăia printre ele şi le iubea. Ştiinţa lui a fost recunoscută şi apreciată în întreaga lume. A primit titluri onorifice de la Harvard şi de la alte universităţi, dar lui nu-i păsa de aceste lucruri. Din călătoriile lui de peste hotare s-a întors la munţii lui iubiţi, Sierra Nevada. A primit mai multe oferte de posturi de profesor, dar a preferat să ducă o viaţă simplă în munţi. După moartea lui, în 1914, Odell Shepard i-a dedicat următoarele versuri:

Rugămintea lui John Muir
Când voi muri.
Lăsaţi-mă să dorm la umbra munţilor.
În adierea pinilor şi susurul izvoarelor.
Unde ziua trece încet, ca un nor pe cer.
Iar noaptea e plină de visuri ce nu pier.
Aşezaţi-mă departe, într-un canion.
Într-o vale scufundată în lumina rozelor;
Lăsaţi-mă să aud jocul izvoarelor
De-a lungul zilei aurii şi însufleţite.
Şi glasul apelor în nopţile liniştite.
Lăsaţi-mă să stau unde râurile scânteietoare
Coboară, guralive şi reci, în poienile abrupte.
Sub aninii aplecaţi, unde smochinii au construit
Altare înfrunzite de umbră mişcătoare.
Tremurânde, peste iazurile cu ferigi şi pietricele.

Capitolul XI

Un om bolnav care nu a renunţat niciodată

„Bu*cură-te tinere,* în *tinereţea ta,* fi*i cu inima veselă cât eşti tânăr,* um*blă pe căile alese de inima ta şi plăcute ochilor tăi;* dar *să ştii că pentru toate acestea te va chema Dumnezeu la judecată.* Go*neşte orice necaz din inima ta,* şi *depărtează răul din trupul tău;* căci *tinereţea şi zorile vieţii sunt trecătoare*". (Ec*lesiastul 11: 9, 10*)

F

RANCIS Parkman s-a născut în Boston, pe 16 septembrie 1823. A avut parte de un început bun în viaţă. Locuia într-o casă de cărămidă

cu trei etaje, înconjurată de pajişti întinse pe care un băiat putea alerga cât e ziua de lungă. Putea găsi flori şi pomi din abundenţă şi nu-i de mirare că micul Francis se considera un băieţel norocos.

Când avea opt anişori, a fost dus să locuiască la o fermă cu bunicul său şi a rămas acolo aproape cinci ani. În această perioadă a început să se intereseze din ce în ce mai mult de natură. Când nu era la şcoală, îşi petrecea timpul colecţionând ouă, insecte, reptile, prinzând veveriţe, sitari şi alte animale. Toată viaţa a avut o pasiune pentru animale şi există multe poveşti hazlii care îl au ca protagonist. Odată, când stătea în bancă la şcoală, un şarpe, care se trezi la căldura din clasă, îşi scoase capul din buzunarul băiatului, speriindu-i pe elevii din apropiere.

Tatăl lui era pastor şi, într-o dimineaţă de duminică, în timp ce domnul Parkman şi soţia lui se îndreptau spre biserică, urmaţi îndeaproape de Francis, doamna Parkman observă că cei pe lângă care treceau zâmbeau într-un mod curios. S-a întors să vadă care era cauza şi l-a văzut pe Francis ţinând de coadă un guzgan mort. Tatăl lui i-a cerut să arunce animalul şi să-şi asume o înfăţişare mai demnă.

La şcoală, obiectul lui preferat era istoria. Îi plăcea să citească mai ales despre indieni. Când avea şaptesprezece ani, s-a decis să scrie o istorie a războaielor indiene şi acesta a devenit scopul vieţii lui. Din acel moment, nu pierdea nicio ocazie pentru a studia viaţa indienilor. Îşi petrecea toate vacanţele ori pe la nişte triburi indiene, ori cercetând cu grijă vechile câmpuri de bătălie.

Cam în această perioadă, Francis Parkman a început să aibă probleme cu ochii şi cu inima. A consultat mulţi doctori şi a călătorit mult, încercând să-şi îmbunătăţească starea sănătăţii. În acest scop, dar şi pentru a se familiariza mai bine cu obiceiurile indienilor, s-a alăturat unui grup de indieni care se îndrepta spre vestul sălbatic. În timpul acestei călătorii a suferit mult, dar ştia că nu ar fi indicat să se plângă sau să arate semne de slăbiciune. Zi după zi, a înfruntat greutăţile acelei vieţi noi pentru el, călărind zilnic de-a lungul unui ţinut sălbatic şi luând parte la vânatul bivolilor.

Dar această călătorie nu l-a întremat, ci, din contră, l-a slăbit mai tare, provocându-i daune iremediabile. Nu mai putea digera mâncarea şi ajunse să fie atât de ameţit şi sleit, încât trebuia să fie ajutat să se urce în şa şi uneori îşi pierdea conştiinţa. Nu putea dormi noaptea şi, din acel moment până în clipa morţii, nu a mai avut parte de un somn

odihnitor. Se considera norocos dacă putea închide ochii măcar trei ore din douăzeci şi patru. Câteodată, nici măcar atât nu reuşea să doarmă. S-a îmbolnăvit de gută reumatică[8], care i-a atacat mai ales unul dintre genunchi. A suferit mult din cauza aceasta şi timp de câţiva ani a mers şchiopătând cu ajutorul unui baston.

La numai douăzeci de ani, Francis Parkman avea o sănătate foarte şubredă. Avea atâtea probleme, încât tot timpul îl durea câte ceva. Câteodată, durerea era atât de intensă, încât nici nu se putea concentra. Obişnuia să vorbească despre necazurile lui ca fiind „un duşman" şi se poate spune că nu a încetat nicicând să se lupte cu „duşmanul". Avea un curaj extraordinar. Probabil doar unul la zece mii de oameni ar fi putut fi atât de optimist şi de viteaz în faţa atâtor dureri fizice.

Francis resimţea toate aceste nenorociri cu atât mai mult cu cât el admira oamenii puternici. Când era copil, unul dintre visele lui era să aibă o putere fizică nemaivăzută. Dacă era un lucru pe care îl admira foarte mult la indieni, acela era agilitatea şi rezistenţa lor. Aşa că, încă din copilărie, a evitat toate viciile care i-ar fi putut slăbi puterea. Pentru un om care preţuia atât de mult puterea fizică, a fi invalid toată viaţa a fost un chin de neimaginat.

În primăvara lui 1848, a început să scrie „Istoria conspiraţiei lui Pontiac". A scris-o treptat, pentru că simţea că este foarte important pentru el să aibă un scop în viaţă, să aibă mintea ocupată pentru a-şi uita necazurile. Având în vedere starea lui, era o sarcină destul de grea de îndeplinit. Vederea îi slăbise atât de mult, încât putea să-şi scrie numele doar dacă ţinea ochii închişi. Creierul nu-i permitea să lucreze mai mult de câteva minute o dată. Fiecare efort însemna o durere sfâşietoare. A cerut să i se facă un cadru de lemn de aceeaşi mărime şi formă ca o foaie de hârtie. Peste el au fixat nişte fire orizontale foarte rezistente, la depărtare de un centimetru unul de altul, iar în spatele lor au pus un carton gros care se putea mişca. Hârtia pentru scris a fost pusă între fire şi carton şi, cu ajutorul acestui mecanism şi al unui creion negru, reuşea să scrie destul de bine cu ochii închişi.

Îşi scria notiţele pentru carte cu ochii închişi şi apoi ruga pe

---

[8] Boală cronică provocată de dereglarea metabolismului şi manifestată prin crize dureroase articulare

cineva să i le citească până când le învăţa pe de rost. Dar povara handicapului era atât de apăsătoare, încât, timp de un an şi jumătate, nu reuşea să scrie decât şase rânduri pe zi.

Munca lui era într-adevăr încetinită de faptul că nu-şi putea folosi ochii când scria. Trebuia să depindă de ochii celorlalţi. Mergea uneori la bibliotecă însoţit de o altă persoană şi asculta câteva ore bune fragmente întregi din cărţi pe care le considera utile. Dacă ar fi putut vedea, şi-ar fi dat seama dintr-o privire dacă acele cărţi îi erau de folos sau nu. Dar aşa, trebuia să asculte o grămadă de detalii lipsite de importanţă. Chiar şi aşa, nu putea asculta pe cineva citind mai mult de o oră sau două pe zi şi atunci făcând lungi pauze pentru odihnă. Era o muncă înceată şi supărătoare şi nu e greu de crezut că a scris următoarele cuvinte: „Având în vedere ultimii patruzeci de ani, sunt convins că puterea mea de muncă literară nu a fost nici măcar o pătrime din cea pe care aş fi avut-o în condiţii normale”.

În 1851, Francis Parkman a publicat „Conspiraţia lui Pontiac” în două volume. Paisprezece ani mai târziu, a publicat „Pionierii Franţei în Lumea Nouă”. Au urmat „Iezuiţii din America de Nord”, „Lasalle şi descoperirea Marelui Vest”, „Vechiul regim”, „Contele Frontenac şi Noua Franţă sub domnia lui Louis al XIV-lea”, „Montcalm şi Wolfe” şi „O jumătate de secol de conflicte”.

Toate aceste cărţi dovedeau acurateţea autorului. Unui om atât de bolnav i-ar fi fost cu siguranţă iertată neglijenţa, însă Francis nu accepta superficialitatea. Se aştepta ca şi alţi oameni să fie meticuloşi şi sârguincioşi în munca lor, aşa că şi el dorea să fie la fel. Dacă exista vreo îndoială cu privire la un fapt, nu-şi găsea odihna până când nu cerceta cu grijă problema. Astfel, cărţile lui sunt cele mai de încredere surse în ce priveşte istoria, viaţa şi obiceiurile indienilor. Oricine poate recunoaşte precizia şi meticulozitatea lor. Între anii 1848 – 1867 nu a avut o singură zi fără durere şi totuşi, cărţile pe care le-a scris în această perioadă sunt un exemplu de măiestrie de netăgăduit.

Multe universităţi renumite s-au grăbit să-l onoreze pe marele învăţat care a lucrat în condiţii atât de vitrege. În 1879, Universitatea McGill i-a acordat titlul de Doctor în Drept şi Limbi, iar Universitatea Harvard i-a oferit acelaşi titlu în 1889. A fost numit membru onorific în peste douăzeci de societăţi ştiinţifice din Anglia şi America. A decedat în 1893, la şaptezeci de ani. Aşa s-a sfârşit viaţa celui care, în ciuda handicapului său, a devenit unul dintre cei mari istorici din vremea sa.

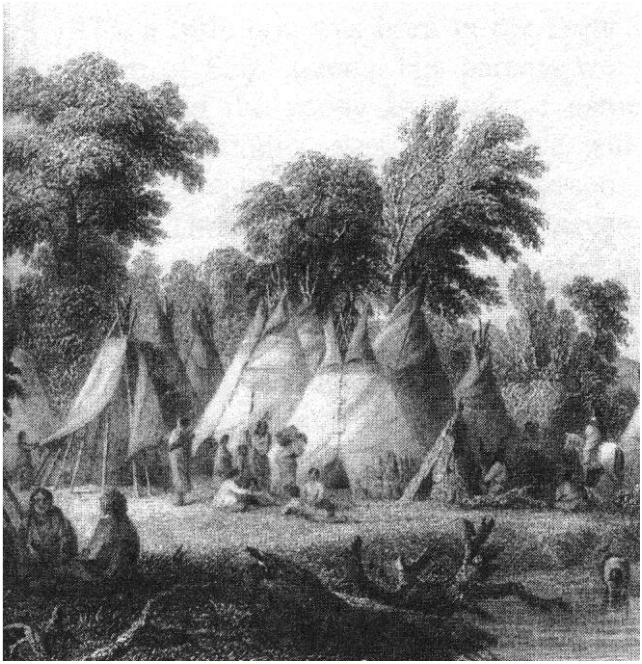

Capitolul XII

Cum a ajuns un băiat sărac un mare om de ştiinţă

„Du-*te la furnică,* le*neşule;* ui*tă-te cu băgare de seamă la căile ei, şi înţelepţeşte-te!* Ea *n-are nici căpetenie,* ni*ci priveghetor,* ni*ci stăpân;* to*tuşi îşi pregăteşte hrana vara,* şi *strânge de ale mâncării* în *timpul secerişului.* Pâ*nă când vei sta culcat,* le*neşule?* Câ*nd te vei scula din somnul tău?”* (Pr*overbe 6*: *6 – 9*)

Î

N 1823, cu câteva zile înainte de Crăciun, un băieţel s-a născut în satul francez Saint Leons. Părinţii lui erau foarte săraci şi băieţelul, pe care îl chema Jean Henri Fabre, a fost trimis să locuiască cu bunicii săi, care aveau o mică fermă aflată la câţiva kilometri depărtare. A trăit acolo până la şapte ani şi singurii lui prieteni au fost viţeii, oiţele, gâştele şi găinile.

Bunicii lui nu primiseră nicio educaţie. În viaţa lor nu au pus mâna pe o carte. Au trăit la acea fermă singuratică dintotdeauna şi nici nu cunoşteau, nici nu-i interesa lumea de afară. Bunicul era un om aspru, cu o expresie serioasă şi cu părul netăiat, pe care îl purta mereu

după urechi. Purta nişte nădragi ciudaţi, îndoiţi la genunchi şi nişte papuci grei din lemn, îndesaţi cu paie. Tânărul Henri o iubea mult pe bunica lui, care, deşi nu ştia să citească, îi spunea mereu poveşti.

La ora cinei, se aşezau cu mic cu mare în jurul mesei, care era făcută din scânduri lungi puse pe două bănci. La capătul mesei se afla o pâine mare de secară, pe care doar bunicul avea voie s-o taie. Bunica se ocupa cu servirea slăninii şi a napilor, care erau principala mâncare. Uneori, când era vreo ocazie mai specială, aveau parte şi de o bucată de brânză făcută în casă. Nu existau paturi în acea casă, dar cum Henri era cel mai mic, primea un sac plin cu ovăz pe care să doarmă.

În ciuda sărăciei în care trăia, Henri era fericit. Era prea mic pentru a-şi face griji pentru înfăţişarea lui. E adevărat că hainele lui erau neîngrijite şi ponosite. De obicei purta o manta pentru frig care îi flutura pe picioarele goale, dar dragostea lui pentru animalele de la fermă îl făceau să-şi uite greutăţile. Îi plăceau florile, dar şi mai mult îi plăceau fiinţele de lângă el. Fluturii, greierii, albinele, păianjenii, viespile, de fapt, tot ce era viu îl interesa şi povestea mereu în timpul mesei cât de mult iubea aceste creaturi. Ceilalţi membri ai familiei considerau această pasiune o glumă. Cum aveau să ştie că, într-o bună zi, Henri va şti mai multe lucruri despre insecte decât oricine altcineva.

La şapte ani, a venit vremea să meargă la şcoală, aşa că s-a întors în casa tatălui său din Saint Leons. Şcoala la care a mers se afla în casa profesorului şi era o cameră care servea nu numai drept şcoală, ci şi drept bucătărie, dormitor şi uneori şi grajd pentru porci şi pentru găini. Profesorul nu era nici el prea iscusit şi părea a fi mai interesat de porcii şi găinile lui decât de elevi, dar a reuşit să le asigure cunoştinţele elementare. Uneori, în mijlocul orei, uşa era dată în lături şi vreo doisprezece porcuşori flămânzi năvăleau înăuntru, urmaţi de o mulţime de puiuţi. După ce reuşea să scoată toate animalele afară, profesorul cu greu mai putea să atragă atenţia elevilor înapoi la lecţie. Era într-adevăr o şcoală gălăgioasă. Băieţilor le plăcea îndeosebi ora de matematică, pentru că erau liberi să ţipe. Întreaga clasă trebuia să recite în cor tabla înmulţirii şi ei pur şi simplu începeau să urle, de-i speriau şi pe bieţii porcuşori care fugeau afară.

Cam în vremea aceea, s-a întâmplat ceva care i-a schimbat viaţa lui Henri. Drept recompensă pentru rezultatele bune de la şcoală, a primit cadou o carte despre animale, plină de poze. Chiar dacă era o ediţie ieftină, cu coperte din hârtie, Henri o găsi nepreţuită. Cât a mai

răsfoit cartea, privind pozele cu vulpi, lupi, câini, pisici, măgăruşi, iepuri şi multe alte animale! Aceasta a aprins mai mult dragostea lui pentru fiinţele vii, iar când profesorul le-a cerut copiilor să meargă în grădina lui şi să omoare insectele, Henri le-a ascuns pe toate în buzunar. El credea că melcii, cărăbuşii şi chiar şi viespile erau prea interesante pentru a fi ucise cu cruzime.

Când Henri avea zece ani, părinţii lui s-au mutat din Saint Leons în Rodez. Acolo a mers la o şcoală în care a fost educat pe gratis în schimbul muncii în capelă. Îmbrăcat cu un stihar, cu o bonetă roşie pe cap şi cu o sutană, împreună cu alţi trei băieţi îşi îndeplinea serviciile în capelă şi în schimbul lor primea o educaţie mult mai bună decât primise până atunci. Unele dintre materiile pe care le învăţa i se păreau dificile şi, dacă ar fi dat glas chemării sale interioare, mai degrabă ar fi chiulit, pentru a fi împreună cu fiinţele pe care le găsea mai interesante decât acele lucruri plictisitoare de la şcoală. Dar îşi amintea mereu de sărmanii lui părinţi de acasă şi de dorinţa lor de a-l vedea un băiat învăţat, aşa că nu s-a dat înapoi nici de la cele mai grele sarcini şi rezultatele lui au fost foarte bune.

Dar apoi a urmat o perioadă neagră în viaţa lui Henri. A trebuit să renunţe la şcoală şi să îndure multe greutăţi. Uneori nu mânca zile întregi şi hoinărea pe drumuri, vânzând limonadă la bâlciuri şi, mai târziu, lucrând la construcţia unei căi ferate. Din fericire a câştigat o bursă la şcoala din Avignon şi aşa a pus capăt unei perioade dificile din viaţa sa.

În timpul anilor pe care i-a petrecut la Avignon, a continuat să înveţe şi s-a remarcat cu succes printre ceilalţi colegi. După ce şi-a luat diploma, a fost trimis să predea la Carpentras şi după câţiva ani de studiu, a fost numit profesor de fizică şi chimie la Ajaccio.

În timpul acestor ani, pasiunea lui pentru insecte nu l-a părăsit, ci din contră, a crescut mereu. Micile creaturi pe care alţi oameni le considerau respingătoare, el le iubea şi le studia. Într-o zi, un naturalist care a vrut să-l cunoască, îi explica nişte lucruri foarte interesante, când deodată, puse mâna pe nişte foarfece şi despică o cochilie, arătându-i anatomia unui melc. Această întâmplare a deschis o nouă lume pentru Fabre. Pasiunea lui pentru insecte întrecu orice limită. Nu se mai mulţumea doar să le studieze pe dinafară, ci le diseca şi le analiza cu mare atenţie. Uneori, noaptea târziu sau dimineaţa devreme, când ceilalţi oameni dormeau, el cutreiera câmpiile în

căutarea diferitelor specii de insecte şi apoi le studia îndeaproape pentru a afla cum trăiesc.

Curând, Henri Fabre a ajuns să fie cunoscut drept omul care înţelegea cel mai bine viaţa insectelor. Acest lucru nu este de mirare, având în vedere faptul că o insectă mică, pe care alţi oameni nici nu o observau şi o călcau în picioare, era pentru Henri un adevărat punct de atracţie. Dacă se întâmpla să se plimbe pe drum cu cineva şi apărea o insectă, atunci părăsea acea persoană fără niciun cuvânt şi începea să urmărească insecta şi să-i studieze mişcările, fără să-i pese ce credeau oamenii de pe stradă despre el. Odată, pe când stătea în casă, a apărut ca din senin o viespe ciudată. A lăsat baltă tot ce făcea şi a privit-o ore întregi, uitând cu totul de orice altceva.

Deşi era atât de cunoscut şi respectat ca om de ştiinţă, Henri Fabre era tot sărac. Venitul lui nu depăşea suma de 300 de dolari pe an. Apoi, a fost numit membru al Legiunii de Onoare, cea mai mare distincţie pe care o poate primi un francez. A fost prezentat împăratului Franţei şi curând, francezii din întreaga lume se mândreau cu noul lor om de ştiinţă. În ciuda renumelui său, era un om modest, care trăia simplu şi care nu dorea să fie faimos. Era cel mai fericit când putea găsi un moment de singurătate pentru a se întoarce la studiul necuvântătoarelor sale.

În 1879, Fabre s-a retras de la colegiul din Avignon la cel din Serignan. Aici a avut timp să-şi urmeze pasiunea vieţii sale şi a început să scrie faimoasele lui cărţi despre insecte. Operele lui au fost publicate una după alta şi erau considerate peste tot în lume adevărate lucrări de ştiinţă. A scris: „Viaţa păianjenului”, „Viaţa gâzelor”, „Viaţa omizii”, „Viaţa greierului”, „Viaţa gărgăriţei”, „Licuriciul şi alţi gândaci” şi multe altele, care prezentau lucruri interesante şi noi, pentru că oamenii nu le cunoşteau.

Metodele cercetării lui erau foarte simple. Avea nevoie doar de o lupă, două scalpele făcute de el din nişte ace, o farfurioară în care le diseca, cutii goale de chibrituri în care păstra diferitele specimene şi câteva fire cu care întemniţa insectele pentru a le privi. Era foarte răbdător şi iubea mult micile creaturi pe care le studia.

Fabre a trăit până la nouăzeci şi doi de ani. A murit în 1915, când se dezlănţuia Marele Război. Geniul lui a fost recunoscut în întreaga lume. Cele mai renumite societăţi ştiinţifice din Anglia, Suedia, Belgia, Rusia şi alte ţări s-au înghesuit să-i ofere diferite titluri

onorifice şi, deşi el era un om simplu care nu căuta faima, aceste titluri demonstrează cât era de apreciat şi respectat. Dintr-un băiat sărac, Henri Fabre a ajuns unul dintre cei mai mari oameni de ştiinţă din lume.

Capitolul XIII

Cum a reuşit în viaţă un băiat neştiutor de carte

„Eu iubesc pe cei ce mă iubesc, şi cei ce mă caută cu tot dinadinsul mă găsesc”. (*Proverbe 8*: *17*)

DOAR cu şapte zile înainte de Crăciunul din 1851, un copil s-a născut în Mansfield, Anglia, cu numele de James Flanaghan, care avea să aibă o viaţă grea timp de câţiva ani buni. Tatăl lui se numea Patrick Flanaghan şi era irlandez. Când era treaz, Patrick era un soţ şi un tată model, dar când se îmbăta, ceea ce se întâmpla foarte des, se comporta ca o bestie. Cum îi auzeau paşii nesiguri pe scări, soţia şi copiii se pregăteau pentru ce putea fi mai rău. În izbucnirea lui, beţivul distrugea tot ce prindea în cale şi îşi alunga soţia şi copiii în stradă, lăsându-i acolo până când cineva se îndura de ei şi le oferea adăpost.

După un timp, James a plecat să lucreze cu tatăl lui într-o fabrică de făcut pipe. Tatăl lui era cel care lucra la cuptorul de ars şi era meşter în a da forme fixe unor tipare din argilă prin procesul de ardere. James stătea la o masă şi modela pipe. Era o muncă grea pentru băiat şi primea doar şaizeci de cenţi pe săptămână. Tatăl fu nemulţumit de salariul mic şi l-a scos pe James din fabrică, trimiţându-l la o mină de cărbune.

O doamnă de la şcoala duminicală îi dărui copilului o haină care era mult prea mare pentru el. Mama lui plânse când îl văzu atât de caraghios. Dar James era prea mic ca să-şi facă griji pentru cum arăta, el era doar bucuros că avea o haină care să-i ţină de frig.

Bărbaţii cu care lucra în mină erau oameni aspri, care când îl tachinau, când îl înjurau – depindea de dispoziţia pe care o aveau. Limbajul lor era vulgar şi respingător. La ora mesei, în timp ce James îşi molfăia bucata de pâine şi brânză, auzea poveşti ruşinoase care fuseseră spuse în cârciumă cu o noapte înainte.

Curând, a fost dus, împreună cu alţi flăcăi de vârsta lui, la cârciumă. Oamenii beţi de acolo au fost încântaţi de vocea lui

frumoasă. A cântat melodii pe care le auzise la spectacole şi putea chiar să reproducă fragmente întregi din scenete – atât de bună îi era memoria. James a primit aplauze şi laude pentru micul lui „spectacol”, mai ales din partea patronilor cârciumii, care erau bucuroşi că băiatul a atras mai mulţi oameni în localul lor.

Un muncitor de la şcoala duminicală, numit Parker, l-a convins pe James să ia parte la o slujbă ţinută la o biserică metodistă. A stat foarte respectuos pe tot parcursul slujbei, deşi toate i se păreau stranii şi de neînţeles. Dar la sfârşitul slujbei, un om care stătea lângă el l-a luat de mână şi i-a spus: „Dumnezeu să te binecuvânteze, fratele meu”. James a fost mişcat de acest gest şi ochii i se umplură de lacrimi, pentru că nu era obişnuit ca cineva să-i vorbească astfel. Bunătatea acelor oameni l-a făcut să vină din nou la acea biserică, dar, deşi era foarte impresionat de acea atmosferă caldă a binelui, nu ştia ce să facă. El trăia deocamdată într-un loc vicios şi era înconjurat de mulţi oameni răi. Era conştient că va fi greu să se rupă de ei şi să înceapă o viaţă mai curată. Totuşi, într-o duminică dimineaţa, în timp ce asculta slujba, îşi aplecă capul şi îşi încredinţă sufletul lui Dumnezeu. Acesta a fost momentul decisiv din viaţa lui James Flanaghan.

Avea pe atunci şaisprezece ani, dar nu avusese parte de nicio educaţie. Nu ştia să-şi scrie numele pentru că nu cunoştea alfabetul. Nu fusese la şcoală nicio zi din viaţa lui şi tot ce cunoştea erau cuvintele vulgare pe care le auzise în mină şi la cârciumă. Dar s-a hotărât să se schimbe în bine şi şi-a cumpărat un abecedar, iar după ce a învăţat literele, a început să citească cuvinte simple. Adesea, când se întorcea acasă de la mină, oricât ar fi fost de obosit, tot mai stătea până la miezul nopţii învăţând, încercând să recupereze timpul pierdut.

A muncit din greu şi a progresat. De îndată ce a fost capabil să citească destul de bine, a învăţat psalmul o sută trei. I-a luat destul timp să-i înveţe, pentru că putea memora doar câteva versuri odată, dar a reuşit, şi astfel, în timpul orelor petrecute în mină, mintea îi era plină de gânduri frumoase inspirate din acei psalmi. Mai târziu, s-a înscris pentru ocuparea unui post de profesor în şcoala duminicală. La început, a primit o clasă de începători, pentru că nu putea citi sau preda destul de bine pentru o clasă mai avansată, dar pe măsură ce avansa în cunoştinţe, a fost promovat la alte clase şi, după câţiva ani, a fost numit chiar directorul şcolii.

Erau mulţi oameni serioşi în acea şcoală, care, ca şi Flanaghan,

munceau din greu, dar unii dintre ei ţineau şi predici în fiecare duminică, în biserici mai mici sau chiar în aerul liber. James li s-a alăturat curând şi, chiar dacă primele lui rugăciuni şi cuvântări erau cam şovăitoare din cauza emoţiilor pe care le avea, a învăţat repede şi toate bisericile din jur abia aşteptau să-l primească să predice în amvonul lor. Minerii care îl cunoşteau de mai mulţi ani nu înţelegeau cum a reuşit acel băiat să înveţe atâtea într-un timp aşa scurt. Ei ştiau că el nu fusese deloc la şcoală şi că nici până la vârsta de şaisprezece ani nu învăţase să citească sau să scrie. Şi acum, era în stare să citească capitole întregi din Biblie şi ţinea nişte predici foarte frumoase, care demonstrau că James citise multe alte cărţi. Încă mai lucra paisprezece ore pe zi în mină şi avea puţin timp liber, dar nu irosea nicio clipă. Astfel, perseverenţa şi seriozitatea, împreună cu extraordinara lui capacitate de memorare, l-au ajutat să predice atât de bine, încât cineva putea crede că a mers la şcoală ca orice alt tânăr.

După o vreme, i s-a cerut să ţină nişte slujbe într-un sat numit Long Clawson. Şi-a făcut atât de bine datoria, încât a mai fost angajat pe o perioadă de şase luni. Desigur, acest lucru implica renunţarea la lucrul în mină şi mutarea în alt sat. Vestea s-a răspândit repede în satul lui natal şi toţi localnicii au venit să-i ureze lui, soţiei şi copiilor lor drum bun. Toată lumea ştia despre schimbarea lui în bine şi despre progresul lui rapid la învăţătură şi cu toţii îi urară mult succes în continuare. James se ridică în picioare pe un scaun şi mulţimea se adună în jurul lui. El le povesti din nou despre pocăinţa lui şi, după câteva cuvinte sincere, îşi luă rămas-bun. Toţi erau foarte mişcaţi şi mulţi aveau lacrimi în ochi.

Timp de patru ani, James Flanaghan a muncit ca evanghelist, făcând multe vizite, lungi de la zece zile până la patru săptămâni, prin toată ţara. Dacă putea avea o jumătate de oră liberă, o petrecea citind. Ştia că trebuie să recupereze mult şi că acest lucru va fi posibil doar printr-o muncă permanentă. Rezultatele au apărut fără întârziere şi au fost observate în slujbele şi cuvântările pe care le ţinea. Acestea nu numai că erau mai convingătoare, ci şi mai profunde, iar oamenii care îl cunoşteau de mai demult considerau progresul lui un miracol.

Apoi a fost numit propovăduitor în oraşul Nottingham. În timpul şederii lui acolo, James a ajuns să fie foarte cunoscut şi iubit. Slujbele pe care le ţinea în marea sală a misiunii erau cele mai mari pe care le ţinuse până atunci. În clădire încăpeau două mii de oameni şi adesea se

întâmpla să nu mai fie niciun loc liber. În Nottingham a luat ființă o organizație a fraternității cu peste două mii de membri și astfel, orașul întreg a fost influențat în bine de cuvintele pătrunzătoare ale lui James. Când a venit vremea să plece din oraș, a luat cu el urările de bine ale tuturor celor care l-au iubit.

În 1891, când avea patruzeci de ani, James Flanaghan a fost numit membru al Bisericii Metodiste Primitive. Această numire a lui a fost un lucru cam neobișnuit, de vreme ce el nu se pregătise pentru aceasta la un colegiu, dar munca lui era o dovadă mai mult decât suficientă a cinstei și a abilității sale. Cei care l-au numit aveau încredere în el și știau că nu va face de rușine numele de pastor, pentru că cei douăzeci de ani de studiu individual au făcut din el un om educat.

Prima lui sarcină după ordinare a fost la Biserica Sfintei Treimi din Londra. Acolo a găsit o biserică uriașă, dar goală, deși era înconjurată de o populație numeroasă de oameni săraci. Prima lui duminică acolo nu a fost deloc încurajatoare. Au venit doar treizeci și șase de oameni la slujba de dimineață și treizeci și șapte la cea de seară. Dar James Flanaghan trecuse prin prea multe greutăți ca să se lase descurajat acum. Viața a fost dură cu el, încă din anii în care, copil fiind, era alungat în stradă împreună cu mama sa, până în acel moment, când stătea singur într-o biserică goală din Londra. Dar ceea ce nu te omoară te face mai puternic și inima lui Flanaghan era curajoasă și optimistă.

Cu cât afla mai multe despre zona din jurul bisericii, cu atât era mai convins de munca pe care trebuia să o facă. Locul era împânzit de cârciumi, iar casele arătau doar cu puțin mai bine decât grajdurile animalelor. Auzi despre o casă în care avuseseră loc nu mai puțin de treisprezece crime, dar Flanaghan nu se lăsă înspăimântat de acest lucru, pentru că îi era milă de oamenii care locuiau în acel loc fără Dumnezeu. Așa că se hotărî să muncească mai mult decât muncise vreodată în viața lui, dacă asta era cu putință. Curând, biserica se umplu de oameni. În cursul săptămânii se organizau întâlniri pline de entuziasm și sute de băieți au avut șansa să se joace pentru prima dată în noua sala de sport a bisericii.

În curând, locul, care la început păruse atât de uriaș și de gol, nu mai era destul de încăpător pentru toți oamenii care doreau să ia parte la slujbă. Ce era de făcut? Oamenii de acolo nu aveau de unde să dea

bani pentru a mări sala, aşa că s-a hotărât ca domnul Flanaghan să viziteze alte oraşe din afara Londrei în timpul săptămânii şi să strângă banii necesari predicând şi ţinând prelegeri. În mai puţin de doi ani, Flanaghan a strâns suma de douăzeci de mii de dolari, începând astfel lucrările de construire a noii clădiri.

Până atunci, renumele lui se răspândise în toată Anglia. Doar un anunţ de genul „James Flanaghan soseşte în oraşul nostru" era de ajuns să umple orice biserică sau sală. Cuvântările lui păreau să îi vrăjească pe cei care le ascultau şi aceştia deveneau mai buni cu oamenii săraci din jurul lor. Chiar şi copiii săraci îşi aduceau economiile pentru a contribui la punerea unei cărămizi în construcţie. Un om care nu avea niciun ban şi-a pus ceasul şi lănţişorul pe tăviţa pentru colectă, iar un altul a adus o găină şi a cerut să fie vândută, iar pastorul să folosească banii cum crede el de cuviinţă.

Noua sală a fost deschisă pe data de 4 ianuarie 1900 şi e cunoscută drept Sala Sfântului George. E o clădire frumoasă şi bine echipată şi, din clipa în care a fost deschisă şi până în ziua de azi, a fost o adevărată binecuvântare pentru acei mii de oameni din acel cartier aglomerat al Londrei, numit Bermondsey, unde condiţiile de viaţă lasă foarte mult de dorit.

Renumele lui James Flanaghan a trecut până şi oceanul şi, în 1908, a fost invitat într-un tur al Australiei şi Noii Zeelande. În Noua Zeelandă a fost primit de tot felul de oameni din diverse sfere. S-au plănuit multe întâlniri, dar, ca de obicei, bisericile şi sălile închiriate erau prea mici. Oamenii de pe acel pământ nu mai fuseseră de mult impresionaţi de un străin. Mulţimea era vrăjită de cuvintele lui. Cât de puţini dintre cei care îi admirau atât de mult cunoştinţele şi gândurile nobile ştiau că ascultă un om care nu a fost nici măcar o zi la şcoală în viaţa lui şi care n-a ştiut să scrie şi să citească până la şaisprezece ani! Guvernatorul Noii Zeelande, lordul Plunkett, l-a admirat mult şi l-a tratat cu respect, iar sir J.C. Ward, primul-ministru, l-a numit oaspete onorific al parlamentului. Oriunde mergea, oamenii erau impresionaţi de purtarea lui minunată şi de educaţia lui aleasă. La plecare, a primit mulţumiri din partea tuturor bisericilor creştine. În Australia a avut parte de aceeaşi primire şi a fost oaspetele lordului Chief of Justice şi a doamnei Way.

S-a întors la munca sa din Anglia şi şi-a făcut timp pentru a scrie câteva cărţi care au fost citite de mulţi oameni, pe care i-au schimbat în

bine. Primea atât de multe cereri pentru slujbe, încât putea onora foarte puţine dintre ele, dar el îşi dădea toată silinţa să fie mereu aproape de oameni şi să-i ajute.

În 1914, s-a îmbolnăvit şi, un an mai târziu, a fost nevoit să se retragă din munca lui activă. Aceasta a fost o grea încercare pentru cel care iubea atât de mult munca, dar forţa lui fizică a slăbit din ce în ce mai mult. A murit pe 30 martie 1918 şi trecerea lui în nefiinţă a fost regretată de mii de oameni. Membri ai parlamentului englez, primari, prefecţi şi consilieri din întreaga Anglie s-au alăturat familiei îndoliate şi au pus flori pe mormântul lui. Toţi s-au adunat să onoreze memoria celui care, deşi s-a născut fără privilegii deosebite, a reuşit să-şi schimbe viaţa şi să fie de ajutor unui număr mare de oameni.

Capitolul XIV

Cum a ajuns sculptor un băiat care îngrijea măgari

„Iar a Celui ce, prin puterea care lucrează în noi, poate să facă nespus mai mult decât cerem sau gândim noi…” (*Efeseni 3*: *20*)

L

A câţiva kilometri depărtare de oraşul Sheffield din Anglia, există un sătuc numit Norton. Într-o fermă de lângă acest sat, pe data de 7 aprilie 1781, s-a născut Francis Chantrey. A învăţat alfabetul acasă, iar la şase ani a fost trimis la şcoala din sat. Vechiul registru al acestei şcoli încă mai există. Acolo stă scris că Francis a început să citească în aprilie 1787, să scrie, în ianuarie 1788, şi să socotească, în octombrie 1792. Tot de acolo poţi afla că Francis a chiulit de multe ori de la şcoală, uneori lipsind cu săptămânile sau cu lunile. În acea vreme, copiii nu erau obligaţi să meargă la şcoală şi se vede că Francis, de vreme ce părinţii lui erau săraci, era trimis cu vitele sau lucra la câmp.

În acele timpuri, oraşul Sheffield era aprovizionat cu lapte de la fermele din apropiere. Laptele era pus în butoaie şi două asemenea butoaie erau aşezate pe spatele unui măgar, de-o parte şi de alta, pentru a sta în echilibru. Butoaiele aveau cepuri şi laptele era turnat apoi în bidoane pentru a fi livrat pe la case. Mulţi dintre băieţii care au condus aceşti măgăruşi au ajuns cunoscuţi pentru trăsnăile lor. Uneori, măgarul refuza să se mişte din loc şi atunci băiatul îl biciuia cu toată puterea, în timp ce animalul se ţinea bine pe picioarele din faţă şi

arunca din picioarele din spate, încercând să-l răstoarne pe copil. Foarte adesea se întâmpla ca măgarul să sară atâta, încât laptele din butoaie aproape că se făcea unt.

Într-o dimineaţă, Francis căra lapte cu măgarul său, când văzu o pisică pe un zid. Se împrieteni cu ea şi îi turnă nişte lapte într-o scobitură a peretelui. În dimineaţa următoare, pisica era tot acolo, aşteptându-şi micul dejun. Francis se bucură şi îi dădu iar o porţie de lapte. Lucrurile au mers aşa mai mult timp. În fiecare dimineaţă, indiferent de vreme, pisica se afla la locul ei lângă scobitură, iar Francis o mângâia mereu şi îi dădea lapte.

Numele măgarului său era Jock şi, într-o zi, după ce şi-a livrat tot laptele în oraş, se întorcea acasă cu cumpărăturile pentru o săptămână, când Jock s-a oprit să bea apă dintr-un iaz de la marginea drumului. Apa era atât de răcoritoare, încât, înainte ca Francis să-l poată împiedica, măgarul intră cu tot cu cumpărături în iaz. Tocmai voia să se tăvălească prin apă, când tânărul său stăpân l-a obligat să iasă de acolo. Toate cumpărăturile erau îmbibate cu apă, iar băiatul necăjit încercă să scoată din iaz ce se mai putea cu ajutorul unui băţ.

Uneori, mergând pe lângă măgăruşul său, Francis se distra cioplind un băţ cu ajutorul unui briceag. Într-o zi, s-a întâlnit cu un domn care s-a uitat interesat la băţul lui şi l-a întrebat ce reprezintă. „E capul bătrânului Fox”, spuse Francis, Fox fiind numele profesorului său. Domnul găsi sculptura atât de reuşită, încât îi oferi lui Francis câţiva bănuţi pentru ea. Aceia erau primii bani pe care îi câştiga din sculptat.

Băiatului îi plăcea foarte mult să deseneze şi, cum podeaua din casa lui era din piatră, sau din lespede, după cum obişnuiau să o numească fermierii englezi, Francis desena pe ea în fiecare sâmbătă dimineaţa, înainte ca mama lui să spele duşumeaua. Mama lui credea câteodată că desenele sunt atât de bune, încât nu merită să fie spălate.

Într-o zi, un domn a venit acasă la ei pentru a discuta nişte afaceri cu domnul Chantrey. Doamna Chantrey a adus la masă o plăcintă mare din carne de porc, pe ea fiind desenată în aluat forma unei purcele cu puii ei. Când bărbatul a văzut-o, a spus: „Nu trebuia să vă deranjaţi să cumpăraţi o plăcintă aşa frumoasă pentru mine”. Când doamna Chantrey i-a explicat că plăcintă era făcută de ea şi că formele erau făcute de fiul ei, când aluatul era încă moale, acesta a fost impresionat de talentul băiatului.

Tatăl lui Francis a murit când acesta avea doisprezece ani şi, curând după aceea, băiatul a fost trimis să fie ucenic la domnul Robert Ramsay, care avea un magazin în Sheffield în care vindea picturi, modele din ipsos, sculpturi în lemn şi alte asemenea lucruri. El se afla acum în mijlocul lucrurilor pe care le iubea şi se ocupa de picturi şi de modelele din ipsos cu cea mai mare plăcere. Nimic nu-l încânta mai mult decât să modeleze cu degetele lui lutul moale. Se obişnuia câteodată să se ia mulajul după faţa unei persoane şi tânărul Chantrey s-a gândit că i-ar plăcea şi lui să facă asta. L-a convins pe unul dintre angajaţii domnului Ramsay să se aşeze pe o masă cu faţa în sus, a pus ipsosul moale peste faţa şi gâtul lui, apoi a aşteptat ca acesta să se întărească. Deodată, bărbatul se rostogoli de pe masă şi rupse ipsosul de pe gât. Tânărul Chantrey nu ştia că un om nu poate respira dacă gâtul nu se poate umfla şi, când ipsosul a început să se întărească pe gât, omul n-a mai putut respira.

Era atât de dornic să înveţe, încât şi-a închiriat o cameră şi îşi petrecea tot timpul liber desenând şi făcând modele. Nu a uitat niciodată orele lungi pe care le-a petrecut în acea odaie şi, cu un an înainte să moară, a vizitat acel loc şi le-a povestit prietenilor despre clipele fericite pe le-a trăit acolo.

Când şi-a terminat ucenicia, a început să caute un mijloc de venit, dar suferea de mai multe defecte. Când avea zece ani, părinţii lui descoperiseră că nu vede prea bine cu un ochi. Până atunci, nimeni nu-şi dăduse seama de asta. Un alt dezavantaj era că fusese prea puţin la şcoală şi nu ştia prea bine carte. Felul în care scria când a crescut demonstra acest lucru. Nu ştia să folosească semnele de punctuaţie, nu ştia să scrie unele cuvinte şi scria „Dumnezeu” cu „d” mic.

În acele zile nu existau fotografi şi desenatorii de portrete câştigau destul de bine. Mulţi artişti mergeau din uşă în uşă, căutând de lucru, şi Francis s-a decis să facă şi el lucrul acesta. În 1802, a publicat următorul anunţ într-un ziar:

„Francis Chantrey vă cere îngăduinţa de a informa toate doamnele şi domnii din Sheffield şi din apropiere că, în timpul şederii lui aici, îşi va folosi timpul făcând portrete în creion şi miniaturi, la cererea celor care îi vor face onoarea de a poza pentru el. Deşi era un artist tânăr, a avut ocazia să-şi îmbunătăţească talentul sub îndrumarea maestrului Arnold Smith. Garantează că va realiza lucrări foarte bune şi fidele realităţii. Speră că umilele sale eforturi vor

satisface clientela. Preţ: între două şi trei guinee”.

Francis avea douăzeci şi unu de ani pe atunci. A lucrat mult făcând portrete şi, deşi nu câştiga prea bine, cel puţin trăia cinstit. A făcut portretul unor patroni de magazine, a unor fermieri şi meşteşugari, a domnului Fox şi a vicarului. Oamenii din satul Norton erau mândri de el şi sperau să aibă parte de succes. În sfârşit, s-a mutat la Londra şi, pe lângă portretist, s-a angajat şi ca asistent al unui sculptor în lemn. Câştiga în total cinci şilingi pe zi. O vreme, a avut de dus o luptă aprigă cu sărăcia, economisind fiecare bănuţ. Acestea au fost cele mai grele zile din viaţa lui, pentru că era singur în Londra şi trebuia să se descurce pe cont propriu. Sculpta într-o mansardă şi nu-şi putea permite decât o singură lumânare, pe care o punea pe şapcă pentru ca lumina să se mişte odată cu el.

În acest timp, preşedintele Academiei era marele pictor Benjamin West. Chantrey s-a gândit că dacă West i-ar permite să-i facă un bust, atunci mai multă lume i-ar cunoaşte numele, aşa că l-a rugat pe acesta să-i pozeze pentru un portret în ipsos. West era un om bun, dar şi foarte ocupat. Tocmai atunci picta tabloul „Iisus vindecând bolnavii”. I-a spus că lui Chantrey că, dacă se crede capabil să-i facă portretul în timp ce el lucrează, e liber să încerce. Francis a fost încântat de ofertă şi a modelat ipsosul zile în şir, privindu-l pe West la lucru. Bustul pe care l-a făcut poate fi admirat la Academia Regală din Londra. Curând după asta, a făcut un bust pentru domnul Samuel Shore, pentru care a primit o sută de guinee, de departe cea mai mare sumă pe care o câştigase până atunci. A renunţat la pictură pentru că era acum foarte cunoscut ca sculptor.

În acea perioadă, trăia la Londra un om genial, Horn Tooke. Chantrey a realizat un bust al acestui om şi l-a trimis la o expoziţie. La început, i s-a spus că nu mai este loc pentru opera lui, dar un alt sculptor, Joseph Nollenkens, l-a văzut şi a rămas foarte impresionat. Fără să fie cât de puţin invidios, i-a spus: „E un bust foarte bine lucrat. Omul care l-a realizat trebuie să fie cunoscut. Luaţi una din lucrările mele şi puneţi-o pe aceasta în loc, pentru că merită”. Acest gest a însemnat mult pentru Chantrey, pentru că mulţi oameni i-au putut admira măiestria şi el a primit multe cereri de lucru care i-au adus mulţi bani.

Nu după mult timp, se întâmplă ceva care l-a făcut şi mai cunoscut pe Francis Chantrey şi care l-a consacrat ca „prinţul

sculptorilor englezi”. În 1811, s-a decis ridicarea unei statui a regelui George al III-lea. Bineînţeles, fiecare sculptor din ţară era dornic să realizeze această operă. S-a format un comitet care să decidă cine va fi sculptorul. Cincisprezece dintre cei mai buni sculptori au trimis desene comitetului, iar membrii au decis că Chantrey este cel mai bun, aşa că i-au încredinţat lui proiectul.

Imediat ce a aflat, Francis i-a trimis vorbă mamei sale. Ştia că se va bucura foarte mult şi aşa a şi fost, pentru că ea izbucni în lacrimi la aflarea veştii. I se părea o minune ca băiatul ei, care doar cu câţiva ani în urmă desena pe podeaua bucătăriei, să fie ales pentru a-i face o statuie regelui. S-a făcut mare vâlvă în satul Norton. Ştirea extraordinară s-a răspândit din casă în casă. „Francis Chantrey a fost ales să facă statuia regelui”, era noutatea de pe buzele tuturor.

Bineînţeles, după ce a realizat statuia regelui, Chantrey a fost considerat capabil să facă statuia oricui, ceea ce era adevărat. Cei bogaţi şi faimoşi s-au îngrămădit la uşa atelierului său pentru a-şi face statui. Ar fi imposibil să enumerăm aici toate persoanele pentru care a lucrat, dar printre cei mai cunoscuţi se află: sir Walter Scott, episcopul Heber, care a scris „Din munţii îngheţaţi ai Groenlandei” şi alte imnuri, inventatorul James Watt şi mulţi alţii.

Câţiva ani mai târziu, când William al IV-lea a ajuns rege, Francis Chantrey a fost făcut cavaler şi a devenit sir Francis Chantrey. După sfârşitul acestei scurte domnii, la tron a urmat George al IV-lea şi acesta a devenit un mare admirator al lui Chantrey. Regele a fost atât de mulţumit de statuia pe care i-a făcut-o Chantrey, încât a insistat să-l plătească mai mult decât stabiliseră înainte. Această statuie minunată poate fi admirată acum în Piaţa Trafalgar din Londra şi Chantrey a primit pe ea nouă mii de guinee. În multe ţări pot fi admirate statuile lui Francis Chantrey. Munca lui e văzută şi apreciată în Irlanda, Scoţia, India, Statele Unite şi alte ţări.

Fiul şi-a demonstrat dragostea faţă de mama lui în numeroase feluri. Îi plăcea când venea să-l viziteze în casa lui din Londra şi, deşi fusese o femeie modestă şi muncitoare toată viaţa, o prezenta cu mândrie tuturor prietenilor. Odată, când s-a îmbolnăvit, nu a lăsat pe nimeni s-o anunţe pe mama lui pentru a nu o îngrijora. Scrisorile pe care i le trimitea erau pline de dragoste şi nu trecea o săptămână fără să-i trimită un cadou.

A rămas un om foarte modest. Mulţi oameni care s-au ridicat de

jos au devenit apoi avari şi orgolioşi din cauza faimei. Dar asta nu i s-a întâmplat şi lui Francis Chantrey. A ajuns prietenul multor oameni importanţi, chiar şi a regilor, dar îi plăcea să povestească despre originea lui umilă şi nu a fost niciodată înfumurat.

Stând în mijlocul celei mai aglomerate pieţe din Londra, cu Banca Angliei la nord, cu Bursa Regală la est, Casa Mansion la sud şi cu râul Cheapside la vest, poţi admira statuia ducelui de Wellinghton pe cal. Mii de oameni au privit-o impresionaţi. Este opera lui Francis Chantrey. Fără îndoială că mulţi dintre cei care o văd se gândesc la o fermă singuratică aflată la o sută de kilometri depărtare, unde Francis Chantrey a văzut lumina zilei şi îşi amintesc de un băiat care avea un măgăruş şi care a ajuns cel mai mare sculptor englez.

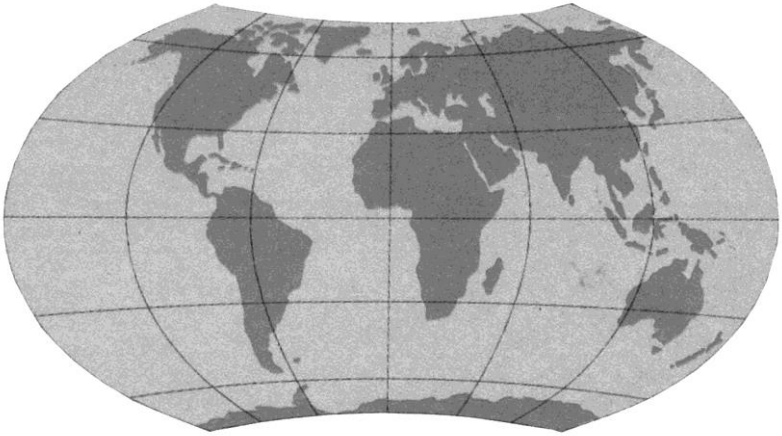

Cuprins

I. Băiatul orb care a ajuns poet, predicator şi scriitor 5

II. *Cum a ajuns un băiat șchiop cel mai mare olar din lume 12*
III. Băiatul olandez care a ajuns un mare redactor 18
IV. Băiatul surd care a ajuns un mare învățat 26
V. Băiatul sclav care a devenit un conducător renumit 30
VI. Băiatul imigrant care a ajuns un rege al industriei 32
VII. Ucenicul unui cizmar care a ajuns un mare învățat 32
VIII. Dintr-un cort de țigani la amvon 32
IX. Bărbatul orb care a ajuns directorul general al poștelor din Anglia 32
X. Băiatul plugar care a ajuns un faimos naturalist 32
XI. Un om bolnav care nu a renunțat niciodată 32
XII. Cum a ajuns un băiat sărac un mare om de știință 32
XIII. Cum a reușit în viață un băiat neștiutor de carte 32
XIV. Cum a ajuns sculptor un băiat care îngrijea măgari 32

Alte recomandări din
Colecția Cărților Rare

Coșul cu flori – Christoph Von Schmid

Scrisă în secolul XVIII, este una din perlele colecției. Pășiți în grădina lui James și a fiicei sale iubite, Mary, respirați aerul dulce și înmiresmat al unei ere pierdute și veți înțelege de ce Elizabeth Elliott și Dr. Tedd Tripp au recomandat această carte cu atâta entuziasm.

Titus – un camarad al crucii – F.M. Kingsley

În 1894, editura D.C. Cook Publishing din Chicago a oferit un premiu de 1.000 $ pentru cel mai bun manuscris care să descrie viața Mântuitorului. Din 377 de manuscrise a fost aleasă această carte. Cererile au fost atât de mari încât în primele șase săptămâni s-au vândut 200.000 de volume. Citiți-o și vă veți îndrăgosti de Cel al cărui Nume umple istoria cu bogăție și glorie, cu lumină și adevăr, cu frumusețe și înțelepciune, cu grație și iubire.

O privire în spatele cortinei – O.F. Walton

În tainele multor vieți durerea și frica se ascund sub măștile sclipitoare ale ipocriziei. Când veți citi-o, sau mai bine zis, când veți plânge citind-o, vă va fi ușor să înțelegeți de ce în secolul al XVIII-lea această carte s-a tipărit în 2.500.000 de volume. Și veți mai înțelege de ce este atâta bucurie în prezența îngerilor când un singur păcătos se pocăiește.

Aprinzătorul de felinare – Maria S. Cummins

O adevărată capodoperă, este povestea unei fetițe sărmane și a

Dumnezeului Atotputernic, care ne cunoaşte şi este în stare să schimbe haosul în frumuseţe. Scrisă cu aproape 200 de ani în urmă când felinarele cu ulei luminau străzile oraşelor din America, această povestire plină de mister vă va inspira şi provoca la o trăire de integritate şi excelenţă.

Stâlpul de foc – J.H. Ingraham

Una din cele mai interesante cărţi pe care le-am citit vreodată. O istorie antică, pe cât de dramatică, pe atât de glorioasă. Pentru cei care iubiţi istoria, această capodoperă va fi cu adevărat o desfătare!

Ioel – băiatul din Galilea – Annie Fellows Johnston

Cu adevărat, un mărgăritar al colecţiei noastre! Dacă aţi citit *Titus – un camarad al crucii* şi v-a plăcut, vrem să vă facem cunoştinţă cu Ioel. Povestea lui vă va mişca inimile şi vă veţi aminti de ea peste ani.

Jessica – H. Stretton & Mark Hamby

Volumul I – Prima rugăciune

Este povestea unei fetiţe desculţe şi sărmane, o poveste pe care veţi vrea să o citiţi iarăşi şi iarăşi copiilor, oferindu-le o perspectivă nouă în ce priveşte mila şi compasiunea.

Volumul II – Întoarcerea mamei

Rescris de Mark Hamby, al doilea volum vă va împărtăşi emoţiile unei jertfe înălţătoare. Este povestea unei tragedii umane şi a dragostei divine care a inspirat multe familii să-şi reevalueze prioritătile şi valorile.

Să vă lustruiesc pantofii, domnule?

— Anonim

În această povestire captivantă veţi face cunoştinţă cu Robert Rightheart. Lustruind pantofii clienţilor în oraş, din micile lui economii îşi îngrijeşte tatăl bolnav şi doi fraţi mai mici, până când un mic act de onestitate îi schimbă viaţa pentru totdeauna. Un exemplu de neuitat pentru copii şi tineri.

Porumbelul alb – Christoph Von Schmid

Încă o dramă clasică din partea autorului operei Coşul cu flori. De data aceasta, înconjuraţi atât de nobili şi contese cât şi de hoţi şi tâlhari, veţi ajunge până la marginea prăpastiei de groază, dar veţi urca şi pe culmile nobleţei şi ale prieteniei sincere.

Paşi spre cer – Elizabeth Prentiss

Recomandată de către Elizabeth Elliot, Kay Arthur şi Joni

Eareckson Tada, această carte este pentru femeile care doresc o viaţă intimă cu Christos. Scrisă în 1850, vă va umple inimile cu gingăşie, nobleţe şi credincioşie, în acelaşi timp oferindu-vă răspunsuri clare la multele întrebări pe care le-aţi putea avea.

Mary Jones şi Biblia ei – Anonim

Încă o poveste adevărată a unei fetiţe care a dorit mai mult decât orice în viaţă să aibă Biblia ei. Prin muncă grea, perseverenţă, rugăciune şi credinţă, Mary face tot ce-i stă în putinţă, chiar porneşte pe jos într-o călătorie de 60 de mile să-şi împlinească visul. Un exemplu de urmat care demonstrează că munca şi credincioşia sunt încununate cu o mare răsplată.

Tufişul de spini – Anonim

Plecând de la o întâmplare adevărată, este povestea unui băieţel care ar fi făcut orice să afle ce este dincolo de un desiş de spini. Atras în cursă de propria-i curiozitate, avea să afle că anumite limite sunt necesare şi fac parte din planul lui Dumnezeu pentru vieţile noastre.

Moştenirea – Christoph Von Schmid

O altă lucrare clasică frumoasă şi interesantă. Căutarea mai întâi a Împărăţiei lui Dumnezeu va fi o temă pe care părinţii şi copiii o vor vedea prin ochii unui nepoţel credincios şi ai bunicului său orb.

Christi – O.F. Walton

Volumul I – Flaşneta

O poveste îndrăgită de toţi copiii. Împreună cu bătrânul său prieten, Christi este în căutarea drumului ce duce spre cer.

Volumul II – În slujba Regelui

În al doilea volum, îl găsim pe Christi păstorind o biserică mică în Noua Anglie, unde o cunoştinţă veche apare din nou în viaţa lui. În acest orăşel ciudat unde oamenii prind peşte ca să supravieţuiască, lucrurile se precipită într-o dramă intensă de fiecare dată când vremea se pregăteşte de furtună. Veţi fi mişcaţi adânc şi umpluţi de compasiune când barca lui Duncan se va găsi sfărmată şi goală la câteva zile după ce cercetările se încheiaseră. Această pierdere va rămâne neuitată în inimile cititorilor.

Rubinul pierdut – Christoph Von Schmid

Îi va învăţa pe copii că merită să fie oneşti indiferent de preţul care trebuie plătit. De asemenea această carte conţine o altă povestire scurtă a lui Von Schmid, Copilul pierdut. Plină de mister şi complot, îi va ajuta pe copii să înţeleagă că adesea Dumnezeu îngăduie felurite

încercări pentru binele nostru.

Ocrotiţi de mâna Lui – Anonim

Inspirată dintr-o întâmplare adevărată din timpul lui John Wesley, un frate şi o soră care fuseseră furaţi din pruncie încearcă să-şi afle identitatea şi credinţa într-un Dumnezeu care uneori îngăduie ca şi cei neprihăniţi să sufere.

Fata din castel – Christoph Von Schmid

Dragostea fierbinte a unei fiice pentru tatăl ei întemniţat, îi va ajuta pe copiii de toate vârstele să înţeleagă că deşi unele circumstanţe sunt nefavorabile nouă, Dumnezeu le poate întoarce spre binele nostru.

Copilul furat – Christoph Von Schmid

De data aceasta Von Schmid surprinde frumuseţea creaţiei lui Dumnezeu aşa cum este văzută prin ochii unui copil care a trăit în întuneric aproape toată copilăria lui. Responsabilitatea şi iertarea sunt printre multele virtuţi învăţate din această povestire.

Cei trei ţesători – Annie Fellows Johnston

Atât taţii cât şi fiicele lor vor călători înapoi la Camelot şi vor învăţa lecţii de neuitat despre virtuţi şi vicii.

Binecuvântarea cerşetorului – Mark Hamby

O povestire adevărată din anii 1800, despre o fetiţă care şi-a sacrificat economiile în favoarea unui cerşetor flămând. Ilustraţiile pline de colorit vor cuceri inimile copiilor în timp ce ei vor învăţa că sacrificiul este piatra de căpătâi pentru multe binecuvântări neaşteptate. Cel puţin ei nu vor uita această întâmplare niciodată.

Ștefan – un soldat al crucii – F.M. Kingsley

Încă o perlă a colecţiei. O fată oarbă cu glas de privighetoare împreună cu fratele ei se găsesc ţinta vânzătorilor de sclavi în deşertul Egiptului. La urechile lor ajung zvonuri despre anumite vindecări la Ierusalim. Fug în speranţa unei minuni şi ajung acolo în mijlocul celui mai măreţ eveniment al istoriei. Dar va fi oare prea târziu pentru fata oarbă? Poate dragostea fratelui ei să învingă ticăloşia tâlharilor? Cititorii vor fi răpiţi din nou de intensitatea dramei care se desfăşoară la piciorul crucii.

Mieluşelul – Christoph Von Schmid

Această povestire îi va învăţa pe copii că toate lucrurile lucrează spre binele celor ce iubesc pe Dumnezeu. Împreună cu părinţii, vor fi captivaţi de desfăşurarea evenimentelor şi vor vedea că Domnul este

Dumnezeul imposibilului.

Spinul din Arimatea – Frank G. Staughter

Când am citit-o prima oară, mi-am dat seama că am găsit o comoară. La doi ani după moartea Domnului Iisus Christos, împăratul Tiberius, suferind de o boală incurabilă și aflând despre Vindecătorul din Iudeea, îl trimite pe tribunul Quintus să-L caute și să-L aducă la Roma. Cititorii familiarizați cu așa-numitele cărți apocrife ale Noului Testament vor recunoaște istoria Veronicăi și a voalului minunat așa cum este descrisă în cartea *Acta Pilati*. Tensiunile se amplifică și nu oferă niciun răgaz până când se ajunge la punctele culminante ale dramei. Este o capodoperă a colecției.

Băieți de caracter care au schimbat lumea – A. Wallace

Într-o lume care nu întotdeauna mai știe să aprecieze și să aplaude adevăratele valori, eroismul și perseverența, veți citi aici despre copii care au înțeles că suferința este un pas aproape necesar succesului. Hans Anderson, Samuel Morse, Robert Fulton, Isaac Pitman și Joseph Haydn sunt doar câțiva din exemplele care vor da oricărui copil speranță, curaj și motivația de a deveni tot ceea ce ar fi în planul lui Dumnezeu pentru ei.

Băieți de caracter care au devenit oameni cu renume – Anonim

Și astăzi se simte nevoia ca copiii să fie ascultători, credincioși și sinceri. Din nefericire, mulți dintre ei nu dau dovadă de aceste calități. Nesiguranța și răzvrătirea s-au înrădăcinat adânc în societatea noastră. Această carte va oferi băieților și tinerilor speranță chiar și în cele mai ostile circumstanțe. Citiți-o și veți afla cum unii din oamenii cei mai de seamă ai istoriei au schimbat necazurile și nenorocirile într-o pistă de lansare pentru o viață împlinită.

Ține-te de plută – George Gladstone

Călătoriți cu un băiat sărman care este onorat pentru hărnicia și onestitatea lui. Când totul îi mergea bine, nenorocirea, în care de fapt era deghizată providența lui Dumnezeu, i-a inundat viața și a devenit ținta batjocorii altora, provocați de gelozie. Copiii și tinerii vor învăța că în dragoste nu este frică și că iertarea și adevărul pot să vindece orice rană.

Năsturelul lui Teddy – Amy LeFeuvre

O poveste care vă va încălzi inimile, vă va face să râdeți, și mai mult decât orice, îi va ajuta pe copii să înțeleagă bătălia spirituală care se dă în sufletul lor. Ei vor dori să se alieze lui Teddy, care

demonstrează că şi copiii pot să se înscrie în armata lui Dumnezeu şi să înalţe drapelul dragostei şi al victoriei.

Sclavul – Christoph Von Schmid

Este istoria lui Anselmo, un băiat de şaisprezece ani, care a fost luat prizonier şi apoi vândut ca sclav într-o ţară străină. Această povestire va nărui barierele culturale şi va dezvălui trăsăturile de netăgăduit ale unui creştin adevărat.

Cuibul de păsări – Christoph Von Schmid

Tăria de caracter este dovedită de perseverenţa cu care cineva se ţine de adevăr, indiferent de circumstanţe sau consecinţe. Eroul din această povestire ne va demonstra că acţiunile aparent nesemnificative, sunt, de fapt, observate de Dumnezeu.

Fiii risipitori – Amy Le Feuvre

În timp ce tratează subiectele cele mai profunde ale inimii, nevoia de iertare şi împăcare, această carte vă va face să zâmbiţi de la începutul până la sfârşitul lecturii. Într-o lume cu relaţii destrămate, micuţa noastră eroină Milly ne va ajuta să dărâmăm zidurile de îndărătnicie şi mândrie şi să găsim drumul de întoarcere de pe cărările rătăcitoare ale durerii din trecut. Fie ca adevărurile revelate în această povestire să-şi găsească loc în multe inimi care încă pribegesc departe de casă.

Tom Gillies – Mrs. George Gladstone

Tom Gillies şi Dick Potter se întâlnesc în secret la peştera lor favorită pentru a plănui obrăzniciile care le-au dat o reputaţie atât de proastă. Oamenii din oraş se plâng spunând că pe insula lor nu este loc pentru golani ca ei. Tom este trimis la muncă, unde învaţă că obiceiurile sale rele îl încătuşaseră şi păcatele sale îl făcuseră prizonier. Acolo îl descoperă pe Cel care îl eliberează pentru a trăi o viaţă demnă printre oamenii de pe insula Norton.

Luptătorul din Philippi – Fannie E. Newberry

Este povestea celor două extreme ale Romei – sărăcia lucie în mijlocul extravaganţei ce era la culme; viaţa groaznică din întunericul şi lanţurile temniţei în contrast cu splendorile şi distracţiile vieţii luxoase de la curtea împăratului. Desfăşurarea dramatică a evenimentelor vă va captiva inimile în timp ce veţi experimenta adevăratul test al loialităţii şi triumful credinţei.

Greşeala lui Tom Watkins – Emma Leslie

În zilele noastre ale eticii de situaţie, această carte oferă

oportunitatea excelentă de a cimenta în mintea copiilor faptul că numai prin ascultare de adevăr se ajunge la dobândirea unui caracter nobil şi demn. Evenimentele şi lecţiile acestei povestiri vor avea un efect semnificativ şi chiar etern asupra multor cititori tineri.

Care este numele ei?

— Rev. Dr. Edersheim

Chiar de la începutul lecturii, cititorul va experimenta felul în care Dumnezeu, în îndurarea şi dragostea Lui, îşi împlineşte promisiunea de a fi tatăl orfanilor. Pe paginile acestei cărţi veţi descoperi cum El veghează asupra unei fetiţe orfane, a cărei identitate este descoperită abia la sfârşitul povestirii. Urmăriţi-o pe micuţa Mary şi bucuraţi-vă de nevinovăţia şi puritatea ei.

Fetiţa din Israel – Bill Harvey

Generali şi împăraţi, diplomaţi şi slujbaşi de rang înalt, profetul lui Dumnezeu şi slujitorul lui, s-au găsit dintr-odată, şi fără voie, implicaţi într-o lucrare stârnită de intervenţia micuţei eroine. Schimbările aduse în vieţile persoanelor în cauză au fost dramatice şi sociale. Dintr-odată viaţa lor a luat o întorsătură nebănuită, nesperată şi, din păcate în unele cazuri, tragică. Cine să fi fost oare acest copil fără nume, însă cu o pregnantă şi sigură prezenţă în viaţa reală?! A fost şi rămâne, cel puţin în mod potenţial, copilul născut în fiecare familie de credincioşi, care aşteaptă să fie crescut pentru un destin care să conteze.

Nimeni nu mă iubeşte – O.F. Walton

O. F. Walton, fiind pătrunsă adânc de dragostea lui Dumnezeu, a scris mai mult decât o banală povestire pentru copii, aducând lumină în întunericul suferinţei şi singurătăţii. Această comoară reprezintă o adevărată unealtă pentru a-i mişca pe părinţi şi-i va ajuta atât pe ei cât şi pe copii să realizeze că în vremurile noastre de incertitudine, dragostea e cea care rămâne întotdeauna în picioare.

Promisiunea unui tată – Donna Lynn Hess

Dictatura lui Adolf Hitler părea o ameninţare îndepărtată pentru băiatul de unsprezece ani, Rudi Kaplan. Dar când forţele naziste au invadat Polonia şi au bombardat Varşovia, oraşul în care locuia Rudi, acesta a aflat că el este duşmanul lui Hitler nu doar fiindcă era polonez ci şi pentru că era evreu şi creştin.

Următorii ani i-au schimbat pentru totdeauna viaţa lui Rudi. Bazându-se numai pe promisiunea tatălui său că se vor întâlni după

război, Rudi trebuie să înveţe cum să supravieţuiască ascunzându-se, cum să fie cu adevărat curajos şi cum să-şi înfrângă ura pentru duşmani. Trebuie să înveţe să se jertfească pe sine şi să se încreadă în Dumnezeu, care este mai puternic decât orice armată.

În lumea largă – Susan Warner

În acest roman, micuţa Ellen, după ce este despărţită de mama ei, are o copilărie zdruncinată de suferinţă, dar în ciuda fricii şi dezamăgirilor, îşi aminteşte mereu de Cel care este Tatăl orfanilor. Deşi rămâne singură în lumea largă, El are grijă de ea, oferindu-i prieteni adevăraţi şi încununându-i viaţa cu bucurie.

Naufragiaţi dar nu pierduţi – Hon. Mrs. Dundas

Citind „Naufragiaţi dar nu pierduţi" veţi experimenta durerea celor abandonaţi şi spiritul hotărât de a lupta pentru a supravieţui. Copiii vor fi încântaţi însoţindu-şi eroii într-o călătorie atât de periculoasă în lumea morselor, a vulpilor şi a urşilor polari.

Eliberat de două ori – Patricia M. St. John

Cu inima plină de vinovăţie, ură şi frică, sclavul Onisim fuge de la stăpânul său, Filimon. Tocmai când libertatea pare mai aproape ca oricând, paşii care îl urmăriseră, îl ajung. Acum trebuie să aleagă: să-şi continue viaţa în acelaşi mod, adică să rămână un sclav al păcatului, sau să-L urmeze pe Christos, părăsind ura şi resentimentele ce i-au chinuit sufletul atâta timp. Ce va alege?

Amy şi fraţii ei – Anonim

Suferinţa, nevinovăţia şi credinţa unui copil orfan pictează tabloul suferinţei ascunse din jurul nostru, provocându-ne să fim mai sensibili la durerile altora.

De aceeaşi editură:

Promisiunile lui Dumnezeu

Promisiuni pentru cei mici

500 – Schiţe de predici

Colecţia *Picuri din Faguri*:

Principii şi metode în viaţa şi activitatea învăţătorului Divin

Hainele lui Iosif

Colecţia *Eroii Credinţei*:

Willaim Carey

George Müller

Hudson Taylor

Amy Carmichael

Gladys Aylward